

Gyalázat és némaság Aradon

Az 1848–49-es magyar szabadságharc vértanúinak aradi emlékműve kerítésekkel elzárta, elszigetelten áll. A korábbi évekkel ellentétben a helyi lakosok és más vidékekről érkezettek, köztük magyarországi látogatók pénteken, a 13 hős kivégzésének 140. évfordulóján nem helyezhették el a megemlékezés virágait.

Pénteken már a kora reggeli órákban „Behajtani tilos” táblát tettek ki a Maros-híd feljárójára, rendőrök zárták el a közúti és gyalogos közlekedést. Hasonlóképpen a folyó túlsó oldalán az emlékmű övezetében lévő utcákat is blokádnak alá vették, és nem engedélyezték a közlekedést. A Maros város felőli oldalán összegyűlt több száz főnyi tömeggel közölték: nem lehet a hídon közlekedni, mert az emlékmű környékén autóverseny van. Valóban, az emlékműt körülhatároló egykori füves, parkos területen autós ügyességi versenyt rendeztek nemrégiben, ezt a területet lebetonozták és teljesen lezárták. Emiatt megsemmisítették azt a hős sétányt, amely az emlékműhöz vezetett. Az emlékhely más oldalról sem közelíthető meg szabadon, mert sportpályák céljára a park többi részét is elkerítették. Ezért ma csak úgy lehet eljutni az emlékműhöz, ha két kaput kinyitnak, de ezek a kapuk — helyi lakosok elmondása szerint — állandóan zárva vannak.

Ismert a tény, hogy a 140. évforduló alkalmából hivatalos magyar állami és pártiszervek jelentették be koszorúzási szándékukat, de ezt a román fél elutasította. Csak annyit engedélyeztek, hogy a Magyar Népköztársaság bukaresti nagykövete helyezzen el koszorút.

Ennek megfelelően Szűts Pál bukaresti nagykövet, Aradi Sándor ezredes

katonai és légügyi attaséval, valamint a nagykövetség több diplomatájának kíséretében vörös székfűből készített nagyméretű koszorút tett az emlékmű talapzatára. Némán zajlott le a koszorúzás, nagy biztonsági őrizettel — néptelenül. Ehhez emlékeztetőül: az elmúlt évben az emlékműnél lévő többszáz fős tömeg a koszorúzásnál a Himnusz és a Szózatot énekelte. Most a koszorúzásról kizárt tömeg a folyóparton várakozott. Amikor a nemzeti színű-zászlós nagyköveti gépkocsi a hídon feltűnt, a várakozók tapsal köszöntötték és integettek.

Az idei koszorúzás nemcsak azzal vált mássá, hogy körülzárták, megközelíthetlenné tették az emlékművet, hanem azzal is, hogy ezúttal román részről nem koszorúztak. Volt idő, amikor a magyarok és románok együtt rőták le kegyeletüket, később a hivatalos koszorúzás „kettévált”: a román fél korán reggel, míg a magyar nagykövet a délelőtti órákban tisztelgett a hős emlékműnél.

Megszakadt egy hagyomány azzal is, hogy az Arad megyével kapcsolatot ápoló Békés megyei küldöttség sem érkezett meg a helyszínre. De hírek érkeztek arról is, hogy a magyar-román határon sokakat nem engedtek át, formázásokra hivatkozva leszállították őket a vonatról, másoknak pedig gépkocsijukat fordították vissza.

Elmaradt a szokásos formális találkozó is. Gyakorlat volt ugyanis, hogy a koszorúzás után a magyar nagykövet tisztelgő látogatást tett Arad párt- és állami vezetőinél. A magyar fél idei bejelentésére az volt a hivatalos válasz, hogy a vezetők „a politikai kampányok” miatt nem tudnak időt szakítani a találkozóra.

Exkluzív-interjú dr. Habsburg Ottóval

„Nem hagyom cserben az országot...”

Néhány perccel a fővárosi Semmelweis Orvostudományi Egyetem Nagyvárad téri Elméleti Tömbjében megrendezett előadássorozat előtt, az egyik illusztris előadó, dr. Habsburg Ottó a lehető legszívélyesebben vállalkozott néhány poliitkai természetű kérdés megválaszolására.

— Tisztelettel köszöntöm Önt. A Dátum, liberális napilap olvasóinak tájékoztatása céljából kérem, engedje meg, hogy néhány kérdést feltegyek. Egyszermind egy vallomással is tartozom Önnek: tudomásunk szerint a mi lapunkban vetődött fel először az Ön jelölésének lehetősége a Magyar Köztársaság elnökének tisztére. Cikkünk éppen az Ön leányának szerkesztőségi

székhelyünkön, Szekszárdon tett látogatása napján jelent meg.

— Valóban, Waltburga beszámolt nekem az ottani meleg fogadtatásról, az előzékenységről, olyannyira, hogy novemberi magyarországi utam szervezése során leányom beiktatta Szekszárdot is úticéljaim közé.

— Leánya lapunkban azt nyilatkozta, úgy véli, Ön inkább az Európa Parlamentben szándékozik továbbra is tevékenykedni Magyarországot javára. Azóta félhivatalos pártjelölés esett Önre.

— Nézze kérem, én már sok évtizede politikáló ember vagyok, ezért én úgy látom bölcsőbbnek, hogy semmire nem mondok kategórikus nemet. Erre

Kik lőttek '56-ban a Parlamentnél

(Visszaemlékezés az 5. oldalon)

Pártbárók Csák Máté földjén

(Írásunk a 7. oldalon)

Új párt kell a bizalomhoz!

Az MSZMP kongresszusának első napja bebizonyította, éles belső politikai harcra nem a pusztulás, hanem az új világrajóttával együtt járó szülési fájdalom jele. Az első nap nem dönthette el a megoldásra váró kérdések jelentős részét, ugyanakkor azonban világossá tette azt, hogy melyek azok a területek, amelyekben széleskörű az egyetértés.

A párt aktív és cselekvő részt kíván venni abban a folyamatban, amelynek során lebontják a sztálini eredetű államszocializmust és a piacgazdaság alapján indul el az ország. Úgy kíván ebben a párt részt venni, hogy a piacon megszületett profitból a dolgozó tömegek is részesülhessenek és a fájdalom stabilizáció terheit ne csupán ők viseljék a vállukon. Már az első nap tisztázta, hogy a párt tovább halad az állampolgári jogok szélesítésének útján. Az MSZMP azt akarja, hogy a választásokkal a szocializmus demokratikus struktúrája alakuljon ki Magyarországon, olyan módon, hogy a mechanizmus tegye világossá a politikai felelősséget. A jelent és a múltat — közösen kell vállalni. Nemcsak adósságcsapda-építés nem lehet még egyszer, hanem a hibás, rossz lépésekért is tisztázni kell a felelősséget.

Megmutatkozott az, hogy a kongresszus érzi saját nemzetközi felelősségét és tudja, hogy rajtunk a világ szeme. Az a párt, amely a kongresszust itt néhány nap múlva be fogja fejezni, nem akarja, hogy az ország függő helyzetbe kerüljön bárkitől: sem a Kelettől, sem a Nyugattól, sem egy or-

sem, és megtisztelve érzem magam. Tényleg úgy látom, hogy a nemzetközi porondokon használhatók az országnak és szeretnék is használni. Ugyanakkor készen állok arra is, hogy itthoni szerepet is betöltsék, ha úgy látják, hogy ennek feltétlenül így kell lennie.

Ha úgy adódik, hogy éppen énrám van szükség, akkor azért — hadd mondjam így — nem hagyom cserben az országot. Valószínűbb azonban, hogy továbbra is az európai tereken fogom Magyarországot szolgálni. Most, a német menekültekkel kapcsolatos magyar politika nemességének időszakában sokat tehetünk nemzetközileg ezért az országért.

— Említette, valószínűbb, hogy nem kerül sor az Ön elnökjelölésére.

folytatás a 3. oldalon

folytatás a 3. oldalon

Angol és lengyel vélemények

A fennmaradás receptjei

A brit tv-állomások és a vezető napilapok egybehangzóan pártszakadás valószínűségét jósolták az MSZMP kongresszusáról. A BBC-tv reggeli hírmagazinjában részletes áttekintést adott a kongresszuson ütköző irányzatokról és erővonalakról. Kiküldött munkatársa, Steve Milligan kiemelte: „A demokrácia felé menetelő Magyarországon a maga nemében egészen különleges forradalom megy végbe. Ezt a forradalmat nem az utca irányítja, és nem is egy szakszervezeti lázadás mozgatja, mint Lengyelországban történt, hanem maguk a kommunisták indították el és álltak az élére.” A tudósító szerint bizonyos a pártszakadás, de a kérdés az, melyik irányzat kap többséget. Ha a reformisták kerekednek felül, folytatódhat a haladás a demokrácia és a piacgazdaság irányában, ám ha a keményvonalasok győznének, akkor kétségessé válhat az ország demokratikus átalakulása is. Milligan szerint Magyarországon már visszafordíthatatlanná vált a reformfolyamat. Ezen még egy esetleges szovjetunióbeli visszarendeződés sem változtathatna alapvetően, mivel Magyarországon maga a kommunista vezetés jutott arra a felismerésre, hogy a kommunizmus, mint gazdasági politika csődbe jutott.

A Financial Times „A magyar párt-hívők a fennmaradás receptjét keresik” címmel csaknem teljes harmadik

oldalát megtöltő háttérkommentárban és helyszíni tudósításban latolgatja az esélyeket. Judy Dempsey elemzésében megjegyzi, hogy „jó egy évvel ezelőtt, az MSZMP konferenciáján még az azóta elhunyt Kádár Jánost állíthatták oda bűnbaknak... Most, a pártkongresszus idején már önmagukon kívül senki sem maradt, akit minden bajért okolhatnának.”

„Kongresszus, amilyen még nem volt” „Nagy próbatétel előtt” „Már csak a legnehezebb kérdések vannak tisztázásra” — ilyen és ehhez hasonló címek alatt számolnak be a lengyel lapok az MSZMP rendkívüli kongresszusának kezdetéről. A Zycie Warszawy szerint maguk a magyarok sem tudnák megjósolni, hogyan végződik a kongresszus, de úgy véli, hogy a párt reformerei a társadalom többségének szimpátiáját élvezik. A lap tudósítója szerint a Pozsgay, Németh, Nyers és Horn nevével fémjelzett reformerek 380—400 ezer párttag támogatásában bíznak. Igen aktívvá vált a párt jobboldali centruma, az MSZMP megújulásáért mozgalom, a pártvezetésből eltávolított Berecz János vezetésével. Ehhez a körhöz számítják Grósz Károly főtitkár is, bár ő erről nem nyilatkozott.

Új szelek Brightonban

Diadalmas hangulatban fejeződött be pénteken Brightonban a brit Munkáspárt idei országos értekezlete, amely a mozgalom évtizedek óta vitatott „szocialista alapelveinek” kérdésében Neil Kinnock pártvezér és a körülötte tömörülő centrum teljes győzelmét hozta a fundamentalista doktrínér irányzatok fölött. A tanácskozáson megszavazott új program elismeri a piac kulcsszerepét a gazdaságban. Az alapvető termelési ágazatok államosítása, vagy újraállamosítása helyett társadalmi ellenőrzéssel működő vegyes tulajdonú gazdaságra alapozza

a párt szociálpolitikai célkitűzését. Nem tervezi a Thatcher-kormány szakszervezeti törvényeinek teljes felülvizsgálatát, hanem csupán azok kírívó szakszervezet-ellenes elfogultságainak megszüntetését ígéri. A „szakszervezeti köldökzsinór” elszakításával, új alapra kívánja helyezni a párt és a jövőbeli munkáspárti kormány viszonyát a szakszervezeti mozgalomhoz. A Munkáspárt feladta régi elkötelezettségét a szigetország egyoldalú nukleáris leszerelésére. Ehelyett „atomfegyvermentes világ” célját tűzte maga elé.

Heti eseménykrónika szeptember 30 — október 5

Szombat — Gescher bejelentette, hogy az NSZK-ba távozhat a prágai nagykövetség területén lévő mintegy 3500 keletnémet állampolgár. — Egy szaúd-arábiai városban kezdtek tárgyalást a libanoni parlament képviselői az ország békéjének helyreállításáról.

Vasárnap — Hivatalos látogatást kezdett az Egyesült Államokban Dmitrij Jazov szovjet honvédelmi miniszter. — Négynapos látogatásra Tokióba érkezett Jasszer Arafat, a PFSZ vezetője. — Pekingben a rendkívüli állapot mellett ünnepelték meg a Kínai Népköztársaság kikiáltásának 40. évfordulóját.

Hétfő — A közel-keleti rendezésről tárgyalt Washingtonban Hoszni Mubarak egyiptomi államfővel George Bush amerikai elnök. — Genfben felújították a nukleáris kísérletek beszüntetéséről kezdett amerikai—szovjet tárgyalásokat. — Václav Havel ellenzéki csehszlovák író kapta a Palme-díjat. — 15 ezer ember tüntetett Lipcsében a belpolitikai változásokért.

Kedd — Az NDK felfüggesztette a Csehszlovákiába irányuló vízummentes utasforgalmat. — Katonai zendülést vertek le Panamában. — A szovjet parlament egyes kulcságazatokban megtiltotta a sztrájkokat. — Ülést tartott a LEMP KB, és úgy döntött, hogy 1990 januárjában tartják meg a párt

Ha írásom elolvasása után csalatkozni fognak abbéli reményükben, hogy a vértanúk emlékére Aradon tartott tiszteletadás mozzanatai elevenednek fel most Önök előtt, elnézésüket kérem.

Ejféli után az Orient Express már közel negyven perce vesztegelt a tétova (talán rosszat sejtető?) csöndben Kürtös lehangoló vasútállomásán. Az útlevelekbe már beütötték a román pecsétet, úgy tűnt, szabad az út. A derű álarcát viselő román hadfiak ekkortájt még élcelődve turkáltak a román, magyar és lengyel csomagokban. Ám ezt a derű hamar felváltotta a ború. Aranyvállapos, szemmel láthatóan ki-tüntetett tiszteletben részesülő tiszt szállt fel a vonatra. A magyar útleveleket ismételtelen elkérve — utóbb kiderült; és összegyűjtve — a tulajdonosuktól úticéljuk felől érdeklődött —, majd egymás után szállította le a szerrinte az aradi kegyeletadásra igyekvőket. Az első két-három esetben még némi magyarázattal is szolgált, mondván, aki száz lejjel utazik, az nem turista. De később már ezt a fáradtságot

sem vette magának, csupán annyit vetett oda tolmácsa közvetítésével az intézkedés okát firtatóknak: — Csak!

És eközben nem hangzott el egyetlen hangos szó, sehol semmi atrocitás. A románok számára rutinszerűen zajlottak az események. Mindenki engedelmeskedett a „szelíd erőszaknak”. Aztán, az ellenvonatra várva, az erre célra kijelölt szűk, fűtetlen és mocskos helyiségben, egykedvűen maguk elé meredő „kereskedelmi utazó” lengyelekkel megosztokodva azon, szép lassan összeállt a kép.

Közbevetőleg: lévén Kürtös közös román—magyar vasúti határátkelő, az útleveleket a magyar határőröknek adták át, és hazánkfia kiskatona múltatta az időt az „ötvenekkel”. Roppant furcsa helyzet volt ez. Október 5-én délelőtt a Pannónia expresszről 14, míg a Békéscsaba—Kürtös között közlekedő személyvonatról kilenc magyar állampolgárt szállítottak le, és irányítottak vissza Magyarországra. Az utolsó „küldöttséggel” együtt mintegy 70 fő. És a többi határállomáson?

H. F.

Mit szolgálnak az NSZK hitelek?

Újabb magyar—NSZK vegyesvállalatok megalakulásához, illetve a nyugatnémet vállalkozók magyarországi tőkeberuházásaihoz nyújt pénzügyi alapot az az összesen egymilliárd márkás hitelkeret, amelyet az NSZK két tartománya, Bajorország és Baden-Württemberg, valamint a szövetségi kormány nyújt hazánknak — mondta Reiniger Péter ipari miniszterhelyettes.

— Számunkra rendkívül fontos, hogy az ipar megújítását — s ezúttal tudatosan nem a szerkezetváltás szót használom — minél több külföldi technológia segítse, továbbá meghonosodjanak a máshol már bevált vezetési kultúrák és vállalatirányítási módszerek — hangsúlyozta a miniszterhelyettes. Ez utóbbiak átvételére és elsajátítására azonban csak akkor van igazán lehetőség, ha a külföldi partner érdekelt tapasztalatainak átadásában. Ha csak koooperációs partnere a magyar iparvállalatnak a nyugati cég, az érdekelttség aligha valóságos, ám ha

tőkéjével is részt vesz a vállalkozásban, számára is fontosá válnak a szervezete, hatékonyabb munkát biztosító elemek. Ugyanez a helyzet a technológia-korszerűsítésben, a know-how átadásában is.

A miniszterhelyettes szerint a vegyesvállalatok alapításához és a tőkeberuházásokhoz általában megfelelőek a jogi keretek hazánkban, a mostani hitelmegállapodásokkal a pénzügyi alap is megeremtmődik. A jelentősebb iparvállalatok közül jó néhánynak kialakult fejlesztési elképzelése van, s ezek megvalósításához konkrét tárgyalásokat folytatnak egyebek között NSZK-beli cégekkel, például az elektronika és a telefónia területén, továbbá daruk, emelőgépek közös gyártásáról, vagy a Mercedes és a magyar járműipar együttműködéséről. (A Mercedes és az Ikarus a napokban bemutatta első, együtt kifejlesztett autóbüszkét, amelynek tesztelése is megkezdődött.) Szó van továbbá a hazai és a nyugatnémet energetikai gépgyártók szorosabb kapcsolatkiépítéséről is. Valamennyi témában az érintett vállalatok tárgyalnak egymással, s ezt a közvetlen üzletmenetet minden bizonnyal segíti és gyorsítja az egymilliárdos hitel.

Reiniger Péter utalt arra, hogy jelenleg több mint 600 vegyesvállalat működik Magyarországon összesen 500—600 millió dollár működőtőkével, s ha ezzel összehasonlítjuk a hasonló nagyságrendű NSZK-beli hitelt, érzékelhető annak fontossága és jelentősége. Egyébként egy múlt év végi adat szerint a magyarországi vegyesvállalatok egynegyedében az NSZK cégei voltak érdekelték. Mára ez az arány talán 1—2 százalékkal mérséklődött, hiszen az utóbbi időben létrejött fontosabb vegyesvállalatok más nyugat-európai és amerikai cégekkel alakultak ki — tette hozzá az ipari miniszterhelyettes.

Új párt kell a bizalomhoz!

folytatás az 1. oldalról

szágtól, sem egy pénzügyi szervezet-től. A párt olyan Magyarország megte-remtésére törekszik, amelynek hídsze-repe a Kelet és a Nyugat között egyál-talan nem ellentétes azzal, hogy tagjai maradjunk a Varsói Szerződés Szerve-zetének és a KGST-nek. Ebben az ér-telemben a pártkongresszusnak már az első napi munkája a realizmus és az ál-lamrezon tiszteltentartását tanúsí-totta.

Bizonyos ügyekben nem volt ilyen nyilvánvaló az egyetértés, sőt kézen-fekvő, hogy komoly nézetkülönbsé-gek vannak. Ezek lényegi, sőt tartalmi kérdésekre vonatkoznak, amelyekhez ugyanakkor — tagadni ezt hiábavaló lenne — érzelmi felhangok is tartoz-nak. Ilyen kérdés az is, hogy marad-jon-e, vagy változzon a párt neve? (A változás feltételezhetően a „munkás” szó kiiktatását jelentené). Ilyen az is, hogy a megújulás vagy új párt megalá-kítása mellett voksoljanak? Ez utóbbi kérdésben lesz a legnehezebb a dön-tés, mert ebben kompromisszumot ki-alakítani lehetetlen.

Az első nap végeztével tehát a meg-maradt sok kérdőjel között ott van ez az alapvető is. E kérdőjel helyére ter-mészetesen a pártkongresszus végére odakerül a pont. Más kérdésekre való-szerűleg jóval tovább kell várakozni a válasszal. Mekkora lesz a párt tag-létszáma (az elmúlt esztendőben az MSZMP tagjainak száma hónapról-hónapra csökkent), s ami a lét-számnál lényegesebb, mekkora lesz a tömegekre gyakorolt hatása? Hiszen ettől függ majd a választási eredmény s az, hogy milyen felelősséget, szere-pet és lehetőséget kap a párt abban a nehéz időszakban, amikor egy koalí-ció kormányzatnak ki kell vezetnie Magyarországot mély válságából.

A „Demokrácia, Jogállam, Szocia-lizmus” jelmondat jegyében péntek délelőtt megkezdte munkáját a Ma-gyar Szocialista Munkáspárt XIV. kongresszusa Budapesten. A párt 710 ezres tagságának képviselőitére meg-választott 1279 szavazati jogú küldött közül 1256 foglalt helyet a Budapesti Kongresszusi Központ Pátria termé-ben, hogy az MSZMP legfelső fóru-mának négynaposra tervezett tanács-kozásán megvitassa és eldöntse a kor-mányzó párt belső életének, a társada-lom iránt vállalt kötelezettségeinek legfontosabb kérdéseit.

A hivatalos megnyitó 9 óra 20 perc-kor hangzott el.

A tanácskozás kezdetén Ormos Mária történészprofesszor, az MSZMP Politikai Intéző Bizottságának tagja a szabadságharc 1849. október 6-án ki-végzett mártírjaira emlékezett. Szavai után Nyers Rezső pártelnök köszön-tötte a megjelenteket, s a sajtón ke-resztül érdeklődő honfitársakat.

A mandátumvizsgáló bizottság el-nöke beszámolt arról, hogy a megvá-lasztott 1279 küldött közül 1256 van jelen. Bejelentette, több platform ala-kult: a népi demokratikus platformhoz 68, az összefogás az MSZMP megújít-

tásáért platformhoz 30, a platform az MSZMP-ért csoportosuláshoz 35, a reformszövetséghez 464, a vidék esé-lyegyenlőségéért elnevezésű plat-formhoz 43, az ifjúságért platformhoz 26 küldött csatlakozott. Szervezik még az agrár- és élelmiszergazdasági plat-formot, amelyhez eddig 28-an jelezték csatlakozási szándékukat.

A kongresszus küldöttei döntöttek arról, hogy a KB és a KEB meg nem választott tagjai tanácskozási joggal vehessenek részt a kongresszus vitájá-ban, de a zárt üléseken csak a teljes jo-gú küldöttek lehessenek jelen.

A kongresszus napirendjét a küldöt-tek egyhangúlag fogadták el. Ez a Központi Bizottság beszámolója; poli-tikai értékelés történelmi utunk tanul-ságairól, a párt programnyilatkozata; a párt alapszabálya; időszzerű politikai kérdések, indítványok, fellebviteli ügyek; a párt országos testületeinek és tisztségviselőinek megválasztása.

A küldöttek jóváhagyták, hogy a párt programnyilatkozatát szerkesztő bizottságot Pozsgay Imre, az alapsza-bály-szerkesztőt Fejti György vezeti, a személyi kérdéseket előkészítő bizott-ság vezetője Kovács Jenő.

A Központi Bizottság írásos beszámolója megkísérelte a párt szempont-jából meghatározó politikai folyama-tok összefoglalását, s egyúttal felvá-zolta a megújulás rövid távú feladatait.

Nyers Rezső pártelnök megnyitó beszédében emlékeztetett rá: a tavalyi pártértekezlet óta nyilvánvalóvá vált, hogy hazánkban lezárult egy korszak, valami új kezdődött. Elkerülhetetlen, hogy a párt is számot vessen helyzeté-vel, meghatározza, mit akar tenni a ország, a nemzet jövőjéért, mit kell tennie a szocializmusért, a mozgalom újjászületéséért.

A szónok hangsúlyozta, hogy a poli-tikai gondolkodás kiindulópontja csakis az lehet: mit akar a magyar nép, milyen törekvések összegeződnek egy mai formálódó közös akaratban. Rá-mutatott: a nép azt kívánja, hogy a poli-tikusok és a gazdasági szakemberek vezessék ki az országot a gazdasági bi-zonytalanságból, s a mindennapi élet minősége javuljon. Széles körben helyeslik vagy elfogadják a piacgazda-ság teljes körű kifejtését és a tulaj-donreformot, de azzal a feltétellel, hogy a növekvő piaci haszonból a dol-gozó tömegek is részesüljenek, a pénzügyi stabilizáció terheiből pedig ne többet, mint egy igazságos részt kelljen vállalniuk.

Az állampolgári jogok szélesítését, egyértelmű kifejezését és alkotmányos garantálását akarja az ország népe — folytatta Nyers Rezső. Az emberek azt kívánják: a választáson alapuló de-mokrácia legyen Magyarországon, s nem fogadják el többé azt, hogy a vá-lasztásoknak ne legyen következmé-nye a kormányzás irányzatára, s a poli-tikai felelősséget elhomályosító me-chanizmus működjön. Az emberek többsége nyílt és tárgyilagos, elfogult-ságtól mentes múltértékelést kér szá-mon az MSZMP-től és a politikai élet más vezető tényezőitől is.

Miben változtasson a mozgalom? A mélyenszántó viták általános egyetér-téshez vezettek abban, hogy a sztá-

linizmus teljes egészében elvetendő, mert az valójában nem a szocializmus egyik alternatívája, hanem tévút, a szocializmustól idegen módszerek al-kalmazása. Ezen az alapon nyer igazolást a hazai sztálinizmus elleni, 1956-os népfelkelés, mely utat nyitott az MSZMP létrejöttének, egy sajátos re-álpolitikának.

A párt elnöke szólt azokról a nagy politikai hibákról is, amelyek a párt válságához vezettek. Mint mondta: aligha vitatott például az a politikai té-vedés, amelyet 1972—74-ben követett el a párt a reformok leállításával, majd 1985—86-ban azzal, hogy további gyökeres reformok nélkül gazdasági növekedést kezdeményezett. E két té-ves döntés volt a közvetlen okozója Magyarországnak nagymérvű külföldi el-adósodásának is. Az ezért való felelős-séget jogosan kéri számon az MSZMP-n a nép — jelentette ki —, s a mi válaszuk nem lehet mentegető-ző, a kritikát el kell fogadnunk. Most egy olyan új típusú pártra van szüksé-ge a magyar szocialista mozgalomnak, amely utódja, de nem egyszerűen poli-tikai folytatása az MSZMP-nek — ál-lapította meg Nyers Rezső. A kongresz-szus jogát és feladatát is abban jelölte meg, hogy az erről az új típusú pártról döntsön.

Az új párt nem lehet kommunista és nem lehet egyszerűen szociáldemokrata párt sem. Az új szocialista pártnak keresnie kell azt a még ki nem alakult szintézist, amely a szocialista mozgalomból kettészakadt szociáldemokrata és kommunista tradíciók, ér-tékek és gyakorlat újratálalkozásából alakulhat ki.

A napirendnek megfelelően ezután Grósz Károly főtitkár fűzött szóbeli

kiegészítést a Központi Bizottság be-számolójához.

Az első vitaszakasz előadói beszé-deinek sorát Kovács Jenő folytatta, aki a párt alapszabály-tervezetét terjesz-tette elő. A mostani tanácskozás — hangoztatta — visszavonhatatlanul le-zárja az állampárt korszakát Magyar-országon, és kiindulópontjává válik az új, demokratikus, baloldali párt meg-teremtésének. A párt hitele nagyobb-részt azon múlik, hogy mi történik a következő két-három hónapban.

A párt még egyszer nem viselné el az 1988 májusát követő hónapok ta-nácsalanságát, benuhátságát. Egy újabb elszalasztott lehetőségért most már végzetes árat kellene fizetnie.

Ezután a programnyilatkozat terve-zetéről szólva Pozsgay Imre kifejtette: szakítani kell azzal az MSZMP-vel, amely valójában nem pártként, hanem közhatalomként funkcionált ebben az országban, s így ebben a formájában a nép minden bizonnyal a jövőben nem ismerné el. Ez az alapgondolat és alap-konceptió, amelynek jegyében új programot kell készíteni.

Hu ezen a kongresszuson nem tisz-tázzuk a platformok kérdését, a ködös-sítés kongresszusaként rögzíti e ta-nácskozást a történelem, olyan kong-resszusként, amely az ország számára nem oldott meg semmit, saját sorait pedig tovább kuszálta, áttekinthet-lenné tette — mondotta Pozsgay Imre. Kifejezte azt a meggyőződését, hogy több, tartalmas baloldali mozgalom együttműködéséből közös kormányerő, akarat jöhet létre, s elsősorban az az új párt, amely Magyar Szocialista Párt-ként kezd meg majd e kongresszus után a tevékenységét.

Exkluzív interjú dr. Habsburg Ottóval

„Nem hagyom cserben az országot...”

folytatás az 1. oldalról

Engedje meg, kérem, hogy megkérdez-zem, mit tartana Ön Pozsgay Imre el-nökségéről?

— En tartózkodó lennék vele kap-csolatban, mert nagyon tartok a Jar-zelsky-jelenség magyarországi megis-métlődésétől, az előző évek politikai garnitúrájának egy személyen kereszt-ül való átcsúsztatásától a jövőbe, és vele az ország nehéz kormányozható-ságától. Egyébként a személyt mint személyt illetően nem nyilatkozhatom, személyesen nem ismerem Pozs-gay Imrét, eddig még nem volt módom találkozni vele. Most remény van arra, hogy a találkozásra hamarosan sor kerül.

— Személyektől függetlenül mi az Ön véleménye a magyarországi elnöki rendszeréről?

— Nagyon nagy hiba volt szerin-tem az elnökválasztást a parlamenti választások elé tenni. Az elmúlt évti-zedekben ugyanis nem volt mód arra, hogy a politikai vélemények széles spektrumán egyáltalán „kialakulja-nak” a politikuskok, hogy megmutat-hassák önmagukat. A parlamenti vá-lasztások során bukkanhatnak fel egyáltalán azok az államférfiak, akik majd a parlamenti tevékenységük nyomán válhatnak ismertté és válasz-

tódhatnak ki közülük az igazi, nagy formátumú vezetők.

— Engedjen meg egy gyors kérdést egy mai aktualitás kapcsán. Vár-e Ön valamit a ma kezdődött MSZMP-kong-resszusról?

— Én úgy látom, hogy Pozsgay sok mindent megtett, amiért sokak szí-vesen kidobták volna őt onnét. Majd most meglátjuk, kinek mi sikerül ott. Jósolni nem jóslóknak. Az én ismerete-im az ottani apparátus erőviszonyait il-letően különben is csekélyek.

— Végezetül engedje meg, hogy programjáról érdeklődjem. Meddig marad Magyarországon?

— Sajnos már ma el kell utaznom, de október végén újra visszajövök az Európai Néppárt egy rendezvényére, majd november 13-án részt veszek a PEN-Klub vigadóbeli Márai emlékes-ten. Másnap, 14-én utazom Szekszárd-ra, mint már említettem. Onnan pedig Pécsre, egy előadásra.

— Köszönöm szépen a beszélge-tést, és a legjobbakat kívánom Önnek.

— Én köszönöm az érdeklődésü-ket, és azt üzenem még egyszer az ol-vasóknak, hogy ha a dolog rajtam múlik, én nem fogom cserbenhagyni az országot.

Kolozsi Béla dr.

Kik üldözik a kommunistákat?

Érdemes barátunk, Vigh Károly történész, a Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság elnöke úgy látta jónak, hogy nyilvánosan tiltakozzék „a FIDESZ és szövetségesei irányította modern kommunistaüldözés ellen”. E szavai a Magyar Nemzet szeptember 29-i számában láttak napvilágot. Terjedelmes cikkében azt indokolja, miért írta alá az Ellenzéki Kerekasztal öt tagja — köztük a BZSBT — a megállapodást az MSZMP-vel folytatott tárgyalások első szakaszának befejezéséről.

A cikk első látásra talán higgadtnak és tárgyilagosnak tűnik, de közelebről nézve olyan jelzők és megállapítások egész sora vonja magára a figyelmet, amelyek (főképpen így együttvéve) inkább indulatos és elfogult szemléletről árulkodnak. Az aláírók „realizmusával” szemben az aláírást megtagadók nyilván (kimondatlanul is) egy irreális politika képviselői Vigh Károly szerint. „Szélsőségesek”, akiket „szűk pártérdek” vezet és akik ráadásul „teatrális” módon találják fel a közönségnek a maguk önző álláspontját... Akikre számítanak és akik nekik hisznek — folytatja Vigh Károly —, azoknak nincs meg „a kellő politikai tájékozottságuk”. A FIDESZ „demagóg, útszéli hangot” ütött meg...

Hadd ne foglalkozzam ezekkel a minősítéssel kevésbé érdemes minősítésekkel, hadd szorítokozzam Vigh cikkének csupán egy-két ténybeli megállapítására.

A szerző azt állítja, hogy a megállapodás aláírásával a felek olyan köztársasági elnöki intézményt hoztak létre, „amely kizárja az elnöki hatalom túlsúlyát, és politikai egyensúlyt teremt”. Nos, ha az elnök a hadsereg főparancsnoka, akinek ráadásul jogában áll feloszlani az országgyűlést és rendkívüli állapotot elrendelni, amint ezt az MSZMP által előterjesztett és az öök által elfogadott javaslat kimondja, akkor Vigh Károly megítélése aligha helytálló.

Nem ellentmondás — következetesség

A BZSBT elnöke a Szabad Demokraták Szövetségének és a FIDESZ-nek a szemére veti, hogy ellentmondásba keveredtek: ellenzik, hogy a köztársasági elnökét népszavazás emelje hivatalába, viszont népszavazást javasolnak „számos kisebb jelentőségű kérdésben”. Ha Vigh Károly szerint „kisebb jelentőségű kérdés” a parlamentarizmust fenyegető munkásörtség feloszlata, a kommunista párt elszámoltatása a vagyonáról és a munkahelyeken működő pártszervezetek megszüntetése, úgy meglehetősen társtalannul áll ezzel a véleményével. De nem is ezt kívánom firtatni. A következetlenséget nem látom, amit Vigh Károly a két ellenzéki szervezetnek felró. Sőt, éppen következetességük diktálja *látványosan* ellentmondásos álláspontjukat: a szabad választásokból megszülető országgyűlést kívánják megvédelmezni attól, hogy fölébe kerekedhessen az

államelnök. Ha ugyanis őt közvetlenül, népszavazással választanák meg, akkor a legitimitása erősebb lenne, mint a parlament döntése, mint a törvényké. Hiszen az elnök a szavazatok millióira támaszkodhatna, míg a csak kisebb-nagyobb szótöbbséggel elfogadott törvények mögött ennél többnyire kevesebb állampolgári szavazat állna. Szintén az országgyűlés legitimitását, illetve az ezt biztosító választások szabadságát kívánja védelmezni a fent említett és Vigh szerint „kisebb jelentőségű” kérdésekről tartandó népszavazás, mert hiszen addig aligha lehet szó igazán szabad választásokról, amíg a választópolgárokat hol géppisztolyosok, hol meg üzemi párttitkárok félemlítik meg és amíg pénztelen vagy gyér pénzü ellenzéki pártokkal szemben számlálatlan összegekkel rendelkező kommunista párt áll.

Koalíció a kommunistákkal?

Vigh Károly felrója az SZDSZ-nek és a FIDESZ-nek azt is, hogy „a kommunisták nélküli államhatalomról” ábrándoznak, elrugaszkodva a hazai valóságtól. Ez a bíráló egyébként jól illik össze az egyezséget aláíró öök — például az MDF — egyes képviselőinek olyan kijelentéseivel, miszerint az MSZMP részvétele a kormányban a választások után még ellenzéki győzelem esetén is szükséges.

Ezzel kapcsolatban először is azt kell tisztázni, hogy a kommunistáknak a kormányban, a kormányzatban vagy az államhatalomban való részvételéről van-e szó. És az sem mindegy, hogy valóban kommunistákra gondolnak-e, vagy az MSZMP volt tagjainak olyan csoportjára, mely a kommunista elveket és gyakorlatot megtagadva, a dogmatikus elemektől megszabadulva, a rezsim bűneiért és súlyos mulasztásaiért felelősséget viselő politikusokat eltaszítva, új néven és tiszta vezetőkkel demokratikus és európai szabású szocialista pártot alkot.

A Szabad Demokraták Szövetsége kinyilvánította, hogy a kommunistákkal sem a választások előtt, sem azok után nem lép politikai szövetségre. Az SZDSZ megítélése szerint hathatós ellenzéki összefogással ki lehet szorítani a kormányból a kommunistákat, és egy ilyen fejlemény egyáltalán nem veszélyeztetné a kormány szilárdságát, vagy az ország biztonságát.

Ámde ha a kormányban többé nem is, a kormányzatban, a kormánygépezetben, az országos főhatóságoknál még mindig lennének és lehetnének is kommunisták. Ezek eltávolítása elvileg sem szükséges, gyakorlatilag pedig kivihetetlen. Bármennyire határozottan ellenzi is a kommunisták elveit és gyakorlatát a Szabad Demokraták Szövetsége, vagy a FIDESZ, mindkettő tudja, hogy ez az elvszerű antikommunizmus sem tesz indokoltá holmi boszorkányüldözést. A radikalizmus jól összefér a civilizált politikai magatartással és a realpolitikai gyakorlatl.

Megint külön fogalom az „államhatalom”, és Vigh Károly ezt a kifejezést használja. Annak része a törvényhozó hatalom is, és nyilvánvaló, hogy ebből senki sem akarja kizárni a kommunistákat. Az SZDSZ sem. Legálábbis addig nem, amíg a kommunisták nem folyamodnak erőszakhoz a parlamentáris rendszer ellen. Ha viszont Vigh a végrehajtó hatalomra, az államhatalom e másik ágára gondol, úgy annak legfőbb szervében, a kormányban a kommunisták jelenléte — mint előbb mondtuk — valóban nélkülözhető, sőt nem kívánatos.

Ki számít kommunistának?

Az SZDSZ zalaegerszegi szervezete a közelmúltban kettészakadt: a magát radikálisnak nevező csoport kimondta, hogy senki olyat nem fogad soraiba, aki valaha is az MSZMP tagja volt. Ez korlátolt és elfogadhatatlan álláspont, általa ez a csoport kívül helyezi magát a szövetségen.

Nyilvánvaló, hogy az MSZMP-tagok és volt tagok közel milliós tömege sommásan nem minősíthető, és csak kis részben tekinthető kommunistának. A párt utódszervezeteit — ha létrejönnek — összetételük, programjuk és vezetőik személye szerint egyenként kell elbírálni. Meglehet, lesz köztük olyan, amellyel elvei feladása nélkül együttműködhet bizonyos kérdésekben, bizonyos időszakban még olyan antikommunista, polgári eszményeket valló párt is, mint az SZDSZ. Hiszen ha a szabad választások nyomán kibontakozik a többpártrendszer, megszűnik és szétesik az állampárt, úgy annak egykori tagjai valódi politikai felfogásuk szerint valódi politikai pártokban ténylegesen politizálhatnak majd. Ekkor már sem ők, sem az őket befogadó pártok nem minősíthetők kommunistáknak pusztán azért, mert ezek az emberek az MSZMP-ből jöttek.

Mindez azonban csak a jövő — bár az igen közeli jövő — zenéje. Egyelőre az MSZMP-n belüli platformok egyike sem bizonyította be végképp és meggyőzőleg, hogy a demokratikus és európai jellegű szocialista gondolat olyan megbízható letéteményese, mely hatalmi megfontolások miatt nem tesz engedményeket a bukott rezsim képviselőinek.

Bizonyos mértékben érthető is, hogy ez így van, hiszen a kötélhúzás, a hatalmi játszma még tart, és nem mindegy, melyik csoport ragadja magával az ingadozókat. A hatalmi játszmahoz tartozik az is, hogy minden csoport, még a Reform-szövetség is igyekszik átmenteni a maga számára a rendelkezésre álló hatalmi pozíciókat és eszközöket.

Amíg azonban mindez így van, addig indokolt a bíráló, amit Deutsch Tamás a FIDESZ részéről úgy fogalmazott meg egy gyűlésen, hogy az MSZMP valamennyi csoportja együtt igyekszik átmenteni ezt a pártot. „A FIDESZ és tábor nem tesz különbséget a reformkommunisták, a centrum és a szélsőséges balszámú között” — panasolja fel ezzel összefüggésben Vigh Károly.

Nos, a FIDESZ vezetői is, a szabaddemokraták is látnak különbségeket az MSZMP egyes csoportjai közt, de nem sietnek bizalmukkal megajándékozni egyetlen MSZMP-politikust sem. És, hogy ezt jól teszik, azt — egyebek közt — Pozsgay Imre szereplése is bizonyította a háromoldalú tárgyalásokon. A reformtábor vezetője bizony az egész pártvezetés akaratát érvényesítő tárgyalópartnerével szemben, elfogadta a „vonalat”. De miért várja el Vigh Károly épp a szabaddemokratáktól és a FIDESZ-től, hogy emancipálják és ne tekintsék kommunistának az MSZMP valamely csoportját, míg az önmagát nem emancipálta? A befejezett, bizonyított tényeket majd elismerjük — az ígéreteket nem.

Gadó György

Külföldi lapokból: DIE PRESSE

A hatalmi harc kikerült a kulisszák elé

Németh Miklós Parlament előtti kijelentése több kérdést is felvet: Olyan helyzetben van-e a parlament és a kormány, hogy a rendszerváltás szakaszában hivatalban maradjon, vagy pedig azoknak a bíráló hangoknak van igaza, akik az átmeneti időszakra egy ideiglenes törvényhozó gyűlést követelnek?

Németh szerint a múlt hétfői KB-ülésen az ellentétek áttörhetetlenek tűntek. Emögött az MSZMP legmagasabb csúcsein lezajló hatalmi harc rejlik.

Rögtön a pártkongresszus elejének hatalmi próbatétele lesz, hogy a KB-tagok automatikusan szavazati joggal rendelkeznek-e — amit az alulról építkező reformkörök ellenznek.

A frakciók ragaszkodnak néhány kulcskérdéshez, melyek közül a legfontosabb a pártalapszervezetek munkahelyeken maradása. Ehhez leghevesebben Berecz János ragaszkodik, akinek Mozgalom az MSZMP megújításáért nevű csoportja olyan szélen helyezkedik el, amelyet a Né-

meth és Pozsgay-féle reformerek szeretnének a párton kívül látni.

Eközben egyre valószínűbbnek tűnik, hogy a pártkongresszus a munkahelyekről való kivonulás mellett dönt. És lehet, hogy — Grósz, Berecz és mások akaratá ellenére — a párt pénzügyeinek teljes nyilvánosságra hozatalát is rögzíti. Németh ebben is külön úton jár: már megbízta pénzügyminiszterét, hogy számoljon be a parlamentnek.

A helyzetet az is bonyolítja, hogy a parlament pnteken félbeszakította ülészeit és október 17-én, az MSZMP-kongresszus után folytatja, ami azt jelenti, hogy a párt pénzügyei már csak akkor kerülnek terítékre, amikor a hatalmi harc már egyik vagy másik irányba eldőlt. Ezzel a képviselők megint abba a kompromisszumba mennek bele, amit a miniszterelnök beszédében kizárt a jövőre nézve: azaz ismét a kommunista párt érdekeit fogadják el elsőrendűnek. Ellenzékiek azzal nyugtatnak, hogy ezúttal utójára.

Peter Martos

„Úgy csöppentem bele, mint Pilátus a Crédóba”

Szerkezetátalakítási pótlék, avagy a visszarendeződés sem kizárt

a beruházások ötven százalékát nyelték el ezek a szektorok. A magyar gazdaság egy elképesztően primitív, a 19 századnak megfelelő szerkezetben termel ma, ennek megfelelően a világ-gazdaság fokozatosan leértékeli teljesítményét. A probléma az, hogy Magyarországon összekeverik a veszteséges és a konzervatív tevékenységet. Azt nézik, hogy ezek az adott órában, pillanatban nyereségesek-e. A további erőfeszítések, ráadásul külföldi tőkével ennek a szerkezetnek a konzerválására irányulnak.

— Ön szerint tehát a magyar kormány szerkezetátalakítási pótlékkal próbálkozik? Egy hozzánk hasonló szegény országnak van miből egy ilyen hatalmas vállalkozásba fogni?

— Egy szegény ország nem tehet mást. Egy gazdag ország sokkal inkább megengedheti magának azt a luxust, hogy elavult struktúrát működtet. De nem teszi. Svédországban például nem volt veszteséges a hajóipar, leépít-

tették. Belgiumban a szénbányászat köztudottan magas termelékenységű volt, amikor átállt a tengerentúli szénimportra. A felszabaduló hatalmas tőkét a gazdaság modernizálására fordították. Ma nyugaton valóban a vállalatok hajtják végre a váltást, de ezt megelőzte egy másfél évtizedes grandiózus strukturális átrendeződés. Ezt nem a piac, hanem a kormányzat vezényelte le. Magyarországon hasonló tudatos kézivezérlésre van szükség, ahogy Japánban, az USA-ban, Svédországban csinálták...

— Chipgyártásról beszélni a gyarmati függésben lévő melléküzemágak szemszögéből nem illuzórikus?

— A csúcstechnikához kevés magasan kvalifikált munkaerő szükséges, ezt bizonyították a délkelet-ázsiai kistigrisek. Svédországban például hajóépítő műhelyekben rendeztek be elektronikai összeszerelő üzemeket. Mesterséges az átképzési probléma. A nyugat-európai átképzési programokról kiderült, hogy feleslegesek. Az USA-ban ezt úgy oldották meg, hogy a dolgozót egyszerűen odaállították az új gép mellé, aki megtanulta rövid idő alatt az új műveletet. Az USA-ban 30 millió új munkahelyet teremtettek az elmúlt tíz évben, többet, mint az egész tőkés világban együttvéve. Bebeszélünk magunknak olyan ostobaságot, hogy a bányásznak bányásztként kell meghalni és nem vesszük észre, hogy olyan korba értünk, amikor az embernek öt-tíz

évenként radikálisan szakmát kell váltani.

— Ön több ízben kifejtette nézetét az MSZMP két részre szakadásáról, a neosztálinista és a reformvonal elválásáról.

— A Pozsgay—Nyers—Horn feltehetően beépíti a munkásmozgalom szociáldemokrata hagyományait és egy nem osztályalapon szerveződő nyitott, népképviselői pártként indul el úgy, hogy a marxizmus gondolati értékeit megtartja. Bízom abban, hogy a kongresszus után önálló sodó reformszárny, ami lehet, hogy csak kétszáz ezer tagot számlál majd, újra maga mögé tudja állítani a tömegeket. Az sem baj, ha átmenetileg ellenzékbe szorul, mint az Lengyelországban is bekövetkezett.

— Az MSZMP taktikája mindig az volt, hogy engedett egy kicsit, aztán szorosabbra fogta a gyeplőt. Nem tart attól, hogy a visszarendeződés keresztülhúzza a történelmi mérlegelést?

— A Grósz-vonal taktikája volt ez. A visszarendeződésnek megvan az esélye, de nehezen képzelhető most el. Olyan zürzavarnak, gazdasági összeomlásnak kellene bekövetkeznie, amelyben út nyílhat egy erős ember számára, aki felteszi a sötét napszemüveget és úgymond rendet csinál. A gazdasági helyzet súlyosbodását ismerve nem tudom, hogy holnap vagy holnapután beállhat-e ez az állapot...

Takács Szusza
fotó: Kapfinger András

SZEMTANÚK

Kik lóttek?

Életem 46 esztendeje Budapest belvárosában telt. Így, gyerekként ugyan, közvetlen tanúja voltam az 1956-os forradalom eseményeinek. Azóta is foglalkoztat, kik lóttek a védtelen tömegre a Parlamentnél október 25-én?

Naivitás volna azt képzelni, hogy a Belváros szívében, hivatali épületeket — a hatalom, főképp a rádió eleste után, védtelenül hagyta volna. Szemtanúja voltam annak, hogy október 24-én a KGM egyik épületét — az Október 6. utca 7. szám alatt — egy zöld ÁVH-s raj szállta meg, és az épületet csak 1957 nyarán (!) hagyta el.

Huszonötödikén csak a véletlen szerencse mentett meg attól, hogy magam is a Parlament elé vonuljak a tömeggel. El kellett ugyanis vinnem egy kenyeret nagyanyámnak Angyalföldre, s már visszafelé ért a tüntetés híre. Elhatároztam, magam is arra veszem utamat. De mire odaértem volna, már felhangzott a géppuskák kíméletlen sorozata.

Kik lóttek? Bár filozof nem vagyok, munkásként keresem a kenyerem kamaszkorom óta, a kérdésre vonatkozó minden irodalmat áttanulmányoztam a különböző könyvtárakban. 1982-ben akadt a kezembe egy könyv: A munkás—paraszt hatalom védelmében (Zrínyi, 1981. lektorálta: dr. Gadó Ágnes és Pálos Tamás).

Benne — sok más közt — néhány meglepő adat. Október 25-én három ÁVH-s és egy határőr esett el a Parlament közelében. Matuzsa György (1923—1956) főhadnagy, az előző napon Pestre vezényelt pécsi határőrszázalój egyik szakaszparancsnoka (Winkler József főhadnagy az első századából), Jobbágy Szilárd őrv. (1933—1956) és Ötvös Ti-

bor (1935—1956). Nem kívánom részletesen idézni a könyv körmönfont magyarzkodásait, a lényeg: „A Parlament környékén heves tűzharcba keveredtek az ellenforradalmi erőkkel.” E „heves tűzharc” során estek el. Jobbágy Szilárd például: a géppuska mellett!

Igen ám, de hol volt „heves tűzharc” az adott időpontban a „Parlament környékén”? Ilyesmiről senki sem tud! Tűzharc csak a Földművelési Minisztérium tetején lapuló fegyveresek és a rájuk visszatüzelő, korábban a tömeggel tüntetőn barátkozó orosz katonák között volt. Lóttek a tömegre továbbá (a Báthory utca felől) a Kerepesi úti laktanyában tartózkodó pécsi zászlóalj tartalék századának a tüntetés hírére mozgósított és a Parlament elé vezényelt egységei (parancsnokuk: Beszédes Antal ezredes, míg az előbb említett díszes kompánia vezetői: Jelenczky Márton alezredes kerületi parancsnok, Ábel László százados politikai helyettes és Kőrösi György, a későbbi vezérőrnagy). A három ÁVH-s csakis ekkor eshetett el, egyéb „heves tűzharc” híján!

És hogy ki adhatta ki a tűzparancsot? Mert ez is sokat vitatott kérdés. Nos, meggyőződésem, hogy ezt — az adott helyzetben — csak egy ember tehetette meg Magyarországon. Anasztaz Mikojan. Részletkérdés, hogy a parancsot ki továbbította. Mikojan a szovjet PB, és a „birodalom” fegyveres erőinek felelős parancsnoka már nem sokkal korábban, Grúziában is gyakorolta „a fegyveres ellenforradalmárok elleni harcot”. Ha még azt is hozzávesszük, hogy az adott időpontban oroszok is tartózkodtak a téren (sőt, talán halottak is voltak), aligha mert volna más lövetni, mint ez az örmény sztálinista.

A „Velünk élő történelem” című rémképsorozat szellemi atyja, Berecz János mondta: „Több mint tízezer oldalt olvastam el...” Úgy látszik, nem a megfelelőket! Vagy ki volt tiltva a közkönyvtárakból?

Gerendás András János

Dr. Gazdag László, az MSZMP Tolna Megyei Bizottságának titkára, sokáig népszerűbb volt az ellenzék körében, mint pártjában. Az első, aki Grósz Károly hitelességét nyilvánosan megkérdőjelezte, még abban az időben, amikor ez nem számított sikknek a reformkommunisták között sem. Kenyéradója a Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem Közgazdasági Kara.

— Március óta vagyok adjunktus a pécsi egyetemen, ebbe a székbe pedig úgy csöppentem, mint Pilátus a Crédóba. Most sincsenek politikai ambícióim. A városi párttervezésen elmondott beszédem és a helyi sajtóban megjelenő cikkeim alapján javasolt a tagság ebbe a tisztségbe.

— Oktatómunkájában mennyire befolyásolja ez a gyakorlathoz kötődő megbízatás?

— Közismert tételeket kellett felülvizsgálni, újjakkal felváltani, mert meghaladta őket az élet. Kedvező helyzetbe kerültem, mert az elméletet ütköztethetem a valósággal, hiszen ismerem a közhangulatot, a politikai szituációt. Természetesen befolyásol mindenkit a pártállása. Én az MSZMP elveivel szembenálló nézeteket nem hangoztathatok, más kérdés, hogy az MSZMP elvei sem tisztáztak ma. Tehát olyan alapvető kérdések, mi a szocializmus, mi a társadalmi tulajdon, hova helyezük ma?

— A tulajdonreform nem véletlenül az egyik legfontosabb hangoztatott igény a társadalom jobbító erői részéről. Ön mit gondol erről?

— A társadalmi tulajdon nem solem az állami tulajdonhoz, nem is kategóriaként kezeltem, hanem a társadalmisításról, mint folyamatról gondolkodom. Lényege: a termelőerőket a társadalom egyre inkább kontrollálja alá vonja. Ez nem köthető szorosan egyetlen tulajdonformához sem. Nyugaton például erősen kirajzolódik az elmúlt másfél évtizedben ez a tendencia: a termelőerők, a hatalom egyre inkább a társadalom ellenőrzése alá kerül. Említhetem a részvénytársasági formát, ami Marx korában csak csirájában volt meg, a társadalmisítás fontos lépcsőfokának tekintette. Ma azt látjuk, hogy a részvénytulajdon válik általánossá a nyugati államokban. Az amerikai társadalomnak például az egynegyede részvényekkel rendelkezik.

— Hogyan fordítható le mindez a magyar viszonyokra? Az utóbbi hónapokban mintha kevesebb szó esne a gazdasági kérdésekről, mindenki vár és reménykedik.

— Semmi előremozdulást nem látok. Folytatódik ugyan az esztelen gazdaságpolitika, ami csődbe vitte az országot, és ma a végső katasztrófa felé hajítja. A magyar gazdaság alapvető problémája az elavult szerkezet, ami nem azonos a termékszerkezettel. Amíg nem nyúlunk az ágazati struktúrához, addig semmit nem csinálunk. Az alapanyag, nyersanyag igényes — valamint az ezeket kiszolgáló — ágazatok helyett a kreativitás igényes ágazatok fejlesztése az egyetlen járható út. Ennek ellenére tavaly még mindig

Úgy vélekedett dr. Kunos Péter, pénzügyminisztériumi államtitkár, hogy az újságírás hosszú ideig tartó sablonos, információszegény, kézivezérelt időszakok után mára oda jutottunk, hogy napjainkban a bulvár-zsurnalisztika kap teret. Amikor megkérdeztem az államtitkárt, hogy kinek adja át jelképes stafétabotunkat, Baló Györgyöt nevezte meg, hangsúlyozva azt, hogy ő azon kevesek egyike, akire nem vonatkozik az újságírókkal, az újságírással kapcsolatos megjegyzése, mert Baló György bölcs és igaz ember — és szerencsénkre nem szorult hátterbe soha.

*

A legegyszerűbben és a legemebribben kezdtem a beszélgetést Baló Györggyel, aki egy ideje a TV2 műsorigazgatója. Tapasztalom, hogy a hivatali helyisége — noha csak egyetlen ajtaja van — egyszerűen átjáróház. Mert ugyan be-beszól a titkárnő, de a várakozó máris követi és „csak ezt beszéljük meg”, vagy „arról kérek véleményt” jelszóval bent is terem. Közben szól a telefon, s Baló György hol angolul beszél hosszasan, hol magyarul röviden, hol pedig fordítva. Közben rápillantok a naptárára, s hátamon végigfut a hideg. Így egy kérdésnyi időhöz jutva megszólalok:

— *Hogy van? — hozzáteszem: — Ezt igaziból kérdelem.*

— *Ellentmondásosan... Ez egy olyan munka, amiben végzetesen kevés a sikerélmény. Azt gondolom, hogy borzasztó állóképességet igényel, amiben talán jobb vagyok az átlagnál; borzasztó türelmet, amiben rosszabb vagyok az átlagnál; borzasztó önfegyelmet, amiben talán az átlag szintjén, vagy annál talán egy csöppet jobban állok; és olyan típusú vezetői- és szervezési képességeket, amikről fogalmam sincs, hogy megvannak-e bennem, vagy nincsenek. Mindenesetre tapasztalataim ebben nagyon-nagyon szerények.*

— *Mint kívülről, a látszat és a benyomások sugallta érzések alapján ítélek. Valamiféle türelmetlenséget és talán zavart is sejtek az olykori lehangoló udvariasságából, az olykori — már-már rémisztő — nyersességéből és az olykori — számomra megfeszítetlen, csöppet sem „Balós”-téblábolásából. Vagyis ez egy valamiféle átalakulási időszak? Hiszen igazgató lett a korábban, sok-sok esztendőn át*

És Ön kire kíváncsi?

Baló Györgynek már rég nincsenek illúziói

műsorokat készítő és vezető, sokak által tisztelt tévés-egyéniségből... Ez az egész egy kérdés!

— *Ezt megértettem. De mikor téblábolok? Azt visszakérdezem.*

— *Például nem tudom, hogy ilyen sűrűségű forgalom mellett ki kell-e kísérenni mindenkit? S ha azt teszi, akkor megáll az ajtónál, s nekem úgy tűnik, mintha önmagát nem tudná követni...*

— *Értem már, s válaszolok. Elfogadom, hogy néha udvarias vagyok, néha pedig nyers. A téblábolást azért nem fogadom el, mert ami annak tűnik, amögött az van, hogy valóban egyszerre tucatnyi haladéktalan dolgot kellene csinálni, s egyszerűen nem tudom magamban eldönteni, hogy közülük melyiket tegyem. Mert, ha valakit tovább kísérek, mert ezt diktálná az udvariasság, akkor valamiről le kell mondanom... Egyébként mindennap csinálom magamnak egy listát azokról a létfontosságú dolgokról, melyekkel feltétlenül foglalkoznom kell. A lista pedig napról-napra, szóról-szóra ismétlődik és kiegészítődik... és soha nem tudok hozzányúlani semmihez, ami a jövőt érinti. Ez egy. Kettő: van bennem bizonytalanság, aminek a lényege az, hogy irdatlan felelősségnek érzem azt, ha valaki egy televíziós csatorna produkciójára döntő befolyással bírhat. A bizonytalanságban egyszerre van jelen valamiféle kétség, tartózkodás, aggodalom és bizonyosfajta távolságtartás is. Nem szabad azt éreznem, hogy az igazság birtokosa vagy letéteményese vagyok: az a dolgom, hogy véleményeket integráljak.*

— *Nem fél-e attól, hogy az igazi Baló Györgyöt — akit éppen ezért szerettek, tiszteltek, s most is így éreznek iránta — most egy kicsit eltemeti, s valamiféle — Önnek bizonyára — szent ügynek az áldozatává válik?*

— *De, (vessző!) nagyon tartok tőle, hiszen nagy százalékos esélye van rá, hogy ez bekövetkezik. Két megjegyzésem van hozzá. Ez egy természetes esély. Ez a valószínű, sőt, a buktás annyira lehetséges, hogy ez már érdekessé teszi a dolgot és ezért érdemes vele megpróbálkozni. Huszonkét és fél évnyi televíziózás alatt soha nem kaptam lehetőséget arra, hogy bármilyen módon magam dönthessek arról, milyen műsört csináljak. Kétségtelen, hogy ez az ugrás, hogy valaki közlegényből tábornok lesz, illetven — esetemben — főmunkatársból programigazgató, ez nem szokásos és kicsit aggasztóan nagy. Viszont a dolog mögött álló kihívás — nevezetesen az, hogy vajon mit tud tenni egy televíziós csatorna a mai Magyarorszáért — ez nagyon izgat.*

— *Az imént egyik munkatársával a Napzartáról, annak előkészítéséről tárgyalt. Ez nem üti szíven?*

— *Fájdalommal jutott és jut eszembe gyakran, hogy voltaképpen jó lenne gyakrabban műsört csinálni és*

önfegyelem kell hozzá, hogy ne csináljam.

— *De miért nem? Két-három hónapnyi pauzát elnézne a közönség, hiszen mindenki tudja, hogy a „bejárótóds” napjait éli. De azután? Határozottan úgy tapasztalom, hogy Önhöz, ragaszkodnak az emberek.*

— *Ez az egyik a huszonöt borzasztóan nehéz kérdés közül, amit el kell döntenem, az egyik. Személyi vonatkozásban ez, hogy nem szeretném, ha bárkinek is eszébe jutna: itt egy igazgató, aki természetszerűen és állandóan villog a saját csatornájának műsoraiban.*

— *Ez az indokolás sántít, mert hogy Baló Györgyöt műsorkészítőként ismerték meg az emberek, vagyis nem igazgatónak „született”, s most ezt akarná kihasználni az exhibicionista villogásra. Ezt maga is pontosan olyan jól tudja és érzékeli, mint én.*

— *Szeretnék valamilyen formában rendszeresen képernyőn maradni... egyelőre van ez a „Hárman egy témáról” műsor, amit én vezetek. Talán sikerül megoldani, hogy ezt más is csinálja, s akkor én is csinálhatnék mást is.*

— *Tehát akkor ez a „nem” válasz mégis „igen”.*

— *Igen... Egy igazán komoly dolog van, ami foglalkoztat. Meg kell próbálni dokumentumfilmeket csinálni. Mert azt gondolom, hogy a Magyar Televízió számomra lehet azt kérni, hogy az elmúlt időszak Magyarországnak forrongásait dokumentatív szinten és minőségben nem örökölte meg. Hogy egészen közeli példával éljek: nem voltunk jelen a Dátum megalakulásánál, holott ez az első országos terjesztésű, nem budapesti székhelyű önálló napilap. Ez is egy olyan szín, olyan esemény a politikai életben, amit meg kellett volna örökíteni.*

— *Most lenne itt az ideje, hogy beszéljünk a televíziózásról, a TV2-ről, a műsorok készítéséről, a szűkös technikai kapacitásról... De most kifejezetten Baló Györgyre vagyunk kíváncsiak; az előbb felsoroltakról, ha lehetséges, később írunk riportot.*

— *Rendelkezésre állok.*

— *Köszönöm, s most bocsásson meg, témát váltok. Tagja valamelyik pártnak?*

— *Nem.*

— *Nem is volt?*

— *Nem.*

— *Megszűnőben van-e a külső hatalmasságok, előkelőségek beleszólása a műsorokba? Illetve az felszámolható?*

— *Nincs olyan illúzióm, hogy ez megszűnik. Soha, semmilyen rendszerben nem szűnik meg. Az egy kérdés, hogy az Egyesült Államok elnöke, vagy sajtófőnöke együtt vacsorázik valamelyik televízió műsorvezetőjével, s ott mondja meg nekik, hogy mit akar tőlük, vagy ide telefonál vala-*

ki „K” telefonon, s úgy mondja meg, mit akar tőlünk.

Ezek csak variációk egy témára, ha úgy tetszik. Az egyik nagystílusú, elegáns, nagyformátumú, a másik hatalmaskodó, dölyfösködő, basáskodó, parancsoló — de a tartalom nem sokban különbözik egymástól. Azt gondolom, hogy ebben Magyarországon nagyon lényeges változás történt, mert kevesebben és kevesebbszer próbálják meg a tévé műsorát befolyásolni, s nagyon erősen megváltozott a hangneme. S az „eredmény” attól függ, hogy itt ki veszi föl a telefont, s az illetőben mennyi harci kedv, tartás és energia van.

— *Az energiáról jut eszembe, hogy amióta műsorigazgató, mennyit „lakik” itt bent a tévében?*

— *Naponta tizennégy órát.*

— *Mit szól ehhez a családjá?*

— *Kinevezésem óta nem volt még alkalmam feleségemmel, édesanyammal, testvéreimmel, barátaimmal beszélgetni, egyáltalán elmondani nekik mindazt, ami történik. De ezt nagyon rövid időn belül meg kell változtatnom.*

— *Édesapja nagyon hiányzik?*

— *Igen. Minden értelemben. Érzelmileg is, szakmailag is, emberileg is. Őt nem lehet pótolni. S ebben a munkában, ha valaki tudna segíteni, az ő lenne.*

— *Fél évig fizetés nélküli szabadságon volt. Elzárkózott a világ elől. Miért?*

— *Összetett a válasz. Részben azért, mert magánéletemben szükség volt erre, (vessző) másrészt pedig úgy ítélt meg, hogy a televíziós munkában semmiféle lehetőség, vagy perspektíva nincs. Nem akartam azonosulni semmilyen formában azzal a televíziózással, ami akkor folyt.*

— *Ezt valamiféle idézőjelben értetted tüntetésnek is felfoghatom?*

— *Nem nevezném tüntetésnek... Mondjuk azt, hogy ... befagyasztása a televíziós munkámnak. Amikor akkor volt, nekem nem hiányzott. Úgy éreztem, hogy szakadék van a televíziózás és a magyar valóság között. S nem látam lehetőséget e szakadék áthidalására.*

— *Nem lett volna egyszerűbb ezt elmondani megfelelő fórumon? Nem arra gondolok, hogy a házon kívül fölkeresett politikusokat segítségért, befolyást kérni. Ennyire ismerem.*

— *Ahol lehetett, elmondtam, vagy megírtam. Kész.*

— *Hogy jött vissza fél év múltán?*

— *Akkor azt gondoltam, várok még egy kicsit, s talán végleg kilépek... de akkor beindult ez a „kettőtörténet”.*

— *Sokunk öröme! Most pedig azt kérdelem, Ön, Baló György, kire kíváncsi?*

— *Kiss János filozófusra, az SZDSZ országos tanács tagjára.*

V. Horváth Mária

Pártoligarchia = fináncoligarchia

A történelemtanár dilemmái

Salgótarjáni kalandozásaim során — az MSZMP megyei küldött-értekezletén — feltűnt három feldúlt fiatalember. Az egyikről beszámoltam. Ő leáruházta Pozsgay Imrét. A másik kettő pedig reformkommunista hitük miatt a taccsvonalra került. A szigorú rend, ügyrend... stb. miatt nem engedték be a küldöttértekezletre őket. Am a reformkörök mindkettőt kongresszusi küldöttnek jelölték. Csant Csaba esetét is megemlítettem, aki szerint miért szorít ki Grósz Károly egy helyet a küldöttek listájáról, miért nincs ő hivatalból ott mint MSZMP főtitkár, pártja kongresszusán?

Nos, a harmadik feldúlt ember, Rákos Csaba, történelemtanár, rajta volt a jelölendők listáján, ám nem jutott neki más, mint az, hogy tanulja is, de csak tanítsa a történelmet. Az a gyanúm, valaki egyszerűen kihúzta a nevemet, minősítve ezzel a salgótarjáni reformkör személyemet illető javaslatát. Mint megyei küldött ugyan nem hívtak meg, ám mint kongresszusi küldöttjelölt, gondoltam, ott lehetek az értekezleten. Mint érdeklődő, az előszobában nézhettem... televízióan a bent zajlott eseményeket. A reformkörök állást foglaltak; a szűk körben előre eldöntött, kiválasztott küldöttekről nem vesznek tudomást, ezért új neveket, más szellemű embereket javasolnak. Ennek ellenére nem vettek tudomást rólunk. Elképzelhető, hogy nem más ez, mint diszkrimináció.

— *Nem arról van szó, hogy itt most egy másik párt választ magának küldötteket?*

— Ha beengednek, elmondtam volna programunkat. Jövőnkörül bizony ehhez képest az MSZMP egy kicsit más párt. Azt már korábban érzékeltük, hogy itt Salgótarjában nem kísérte nagy szimpátia a reformkörök elképzeléseit, egyáltalán létét. Balasagyarmaton, Szécsényben inkább. Nos, a küldöttgyűlésen a reformköröket mellőzték. Itt a megyében olyan MSZMP-t akarnak, amilyent mi, reformkörösök nem akarunk, hogy csak Salgótarjánt említsem.

— *Őn ezek után kommunistának tartja magát?*

— Most már nem. Amikor beléptem a pártba, akkor egy szocialista és munkáspártba léptem be. Történelmi ismereteim alapján minősítem azt, hogy a kommunistákra nem jellemző az a tolerancia, amit én, sokadmagammal együtt elvárok. Egypártrendszerre — tehát kizárólagos uralomra törekedtek a történelem során mindig. Voltaire-t idézem aki azt mondta: „Uram, nem értek egyet egyetlen szavával sem, de az életemet is feltenném arra, hogy elmondhassam...” Szerves fejlődést követően nyugodtan képesek voltak megújulni a kommunista pártok: így az Olasz Kommunista Párt, amely deklarálta, elhagyta a demokratikus centralizmus igényét, annak minden sallangjával együtt.

— *Nem szánta-e el magát döntő lépésre?*

— A végsőkig akarok küzdeni: a kongresszusig. Abban bízom, hogy az MSZMP-ből kilépnek a kommunisták, s maradnak a becsületes, szocialista elveket valló emberek. Nem olyanok,

akik szocialista társadalmat akarnak azonnal vagy akár öt év múlva, mert az szemfényvesztés, népbecsapás lenne meg volt is. Eddig szocializmus ürügyén eredeti tökefelhalmozás történt, amelynek a haszonélvezői az MSZMP csúcsán lévő vezetők voltak, beleértve a technokráciát is. E két réteg szövetség, így létrejött a káder oligarchia, amely most átalakul fináncoligarchiává, s így megteremt a törvényes hátteret, például az átalakulási törvénnyel.

Nos, ezekkel én nem tudok egy pártban lenni. Mert ők, a proletárdiktatúra cégére alatt szocializmust hirdetve kisajátították a döntési jogokat, az ebből származó privilégiumokat, s ezt a Kádár-rezsim segítségével pénzé is tudták tenni az elmúlt 2—3 évtizedben. Idáig jutottunk el, addig, hogy meggazdagodott egy réteg, nevezzük káder- vagy fináncoligarchiának, amely élvezni akarja javait. Ezért talán nem is jönne rosszul a polgári demokrácia. Amit az ez ügyben szerintem kissé naív FIDESZ követel. Tehát a FIDESZ alájátszhat a ma a hatalom csúcsán lévő rétegnek.

— *A pártvagyronról miként vélekedik?*

— A jéghegy csúcsa, mert jelentős része már magánvagyon lett. Például egy vezérigazgató a jólmenő gyárban jelentős prémiumot osztat ki magának. Ezt még meg is szavazza a munkásereg képviselése révén, s miközben a dolgozó néhány ezer, addig ez az oligarchia a millió forintokból részvényjegyet vesz, kordkedvezménnyel nyugdíjba megy, s többmillió vagyónát a gyár részvényeseként befekteti, s mint tulajdonos hallatja a hangját, uralkodik tovább. Ehhez kell a FIDESZ és a többi párt által kiharcolt polgári demokrácia...

— *Ha ez így van, inkább lett, akkor teljesen kilátástalan a helyzet... — vetem közbe.*

— Nem biztos. Az MSZMP jelenleg véleményem szerint nem más mint egy nagy massa. Együtt vannak a dolgozók, a bérből élők és a nemzeti burzsoáziává váló rétegek. Nos, utóbbiak lépjenek ki belőle, legyen belőlük burzsoá párt, még mindig becsületesebb, mint szocialista munkásnak nevezni magukat, sőt kisajátítani a hatalmat továbbra is az MSZMP zászlaja alatt. Aki tehát marad az MSZMP-ben, képes lesz arra — például a munkás —, hogy ne nyomorítsa meg ez a sajátos magyar tőkés réteg.

— *Komolyan bízik Ön a megtisztulásban?*

— A reformerök felkészültek. Arra is, akár kilépjenek az MSZMP-ből. Ha megmarad a pártoligarchia, akkor konzerválódik a múlt. Kár lenne „fizessenek a gazdagok” jelszóval újból államosítani, ez újra indítaná a hibák körforgását. Am a dolgozóknak mindenek ellenére fel kell készülniük arra, hogy egy nagyon komoly érdekképviseletet hozzanak létre. Akár szakszervezetet, akár pártot. Ha párt, akkor kommunista párt nem lehet a munkásoké, mert az ragaszkodik a régi modellhez. Remélhetőleg minél előbb rájönnek, s békés úton lezajlik az átmenet.

— *Nos, mindez nem vezethet-e vissza a visszarendeződéshez?*

— Csak akkor, ha társul valamelyik fegyveres testület a konzervatív erőkhöz. A honvédség s a rendőrség szerintem semmiképpen nem jelent veszélyt, a munkásországból egyáltalán nem vagyok bizonyos...

Már értem, nagyon is értem, miért húzták ki a kongresszusi küldöttjelöltek közül a tanár úr nevét...

M. Szabó Imre

Ha én lennék a párt...

nem kettő, esetleg három vagy négy, hanem csak egy vagyok.

Ha én lennék a párt, akkor most nem tudnám eldönteni, hogy az Ellenzéki Kerekasztal egyes tagjai közül kik vannak ellenem és kik velem? Talán azt gondolnám, hogy aki velem van, az nincs ellenem, de mert ez így túl szimpla, és mint párt mindig valami ravaszsgot sejtenek, a felém nyújtott jobb kezét bár elfogadnám, de azért für alle Fälle gyanakodnék.

Ha én lennék a párt, mást sem tennék naphosszat, mint keresném a fejemet. Ha mint párt, nem menne, akkor népből, nemzetben kezdenék gondolkodni. Nem lennék fejvesztett, sőt! És még üres, kitöltetlen személyi igazolványokat is hordanék magammal s ha egy demokratikus rendőr igazoltatna, akkor jól a szemébe néznék és sutyiban úgy tölteném ki az üres igazolványt, hogy az az új idők új közegének tessenek. Talán el is találnám rejtett gondolatát a biztosúrnak. Ha nem is biztos, hogy az új közeg úr.

Ha én lennék a párt, kivonulnék a munkahelyemről, valamennyiről, mert

természetesen, mint párt, több, mi több: sok munkahelyem lenne. Tehát kivonulnék a munkahelyekről. De hogyan? Nem alamuszín, nem lapítva, nem mint egy vert had, nem mint akit üznek, hanem önként és dalolva. A munkásörindulót dudorásznám, s azt figyelném — kivonulásom közben —, hogy ki hogyan reagál. Mert még visszajöhetek — gondolnám magamban. Ezért aztán a szobám (munkahelyi szobám) kulcsát magammal vinném és beledobnám a Dunába, hogy más oda ne mehessen be.

Ha én lennék a párt, a belső zsemben mindig lenne vagy fél tucat platformtervezet. Az egyik jobban, a másik kevésbé kidolgozva, de mindig tudnám, hogy melyiket kell előkapnom. Délceg lennék és indulatos, vagy megfontolt, latolgató, amolyan jobbajta úriember benyomását keltő, netán magabiztos, mint aki tudja, hogy nincs minden elveszve még. Arra ügyelnék, hogy legalább naponta egyszer szerepeljek a televízióban, s mindig szürke (néha kék) öltönybe bújnék.

Ha én lennék a párt, időről időre gyűléseket szerveznék, ahol én vagyok a vezérszónok. Papír nélkül beszélnék, klasszikusoktól mérsékeltlen idéznék, erőt fitogtatnék, néha olyan bűnökért is bocsánatot kérnék, amiket nem én követtem el, de azokról mélyen hallgatnék, amelyek engem terhelnek. Persze a gyűlések előtt plasztikai sebészhez is elmennék, egy kicsit kifazoníroztatnám magam, száunába járnék, hogy feles kilóimtól megszabaduljak, nem ennék tokaszalonnát, csak nappal növvő cereáliákat, a la Kushi mester.

Ha én lennék a párt, készülnék a kongresszusomra, azt sem bánám, ha kilépnek belőlem, mert a legfontosabb, hogy akik a párt vagyunk, azok közös célért munkálkodjunk. Megbocsájtánám Antoniewicz Rolandnak, hogy likvidátornak nevez, és visszaadnám a szamizdatosok korábban elkobzott nyomdagépét, mert tudnám, hogy már nem azzal nyomják a lapjaikat. Elnémítanám azokat, akik beleordítják a világba, hogy földet vissza nem vesznek. Megmagyaráznám nekik, hogy arra a rövid időre csak fogadják el. És büszkén a szemébe mondanám népemnek, hogy úgy kell neki, egye meg, amit főzött!

— kgy —

Újjáéled a szegénygondozó nővérek rendje

A szegények oltalmazói

Beszélgetés Mária Lukrécia nővérrel

Pécs modern lakónegyedében, a 25 emeletes melletti ABC-ben vásároltam. A szinte nyáriasan meleg, szeptemberi délidőben vevő és eladó egyszerre kapta fel a fejét — a látvány nem volt éppen mindennapi. Körülbelül 140 cm magas, törekény alkatú, barna ruhás apáca sietett a zöldséges pulthoz. Külföldi vagy magyar? Honnan jöhetett? Titok övezte, bibliai jelenség. A környezet, a milió, melyben találkoztunk, oly bizarr. Olyan, mint amikor Teréz anya felbukkant a pesti metró mozgólépcsőjén — békességet, szeretetet árasztva a napi rohanásban. Ez év tavaszán Roger testvér magyarországi látogatásakor azt tanította: „Csak figyelni kell az embereket, s akkor intuíció által felfedezhetjük a többi emberben Istent.” Mi más tehettem volna? Figyeltem. Figyeltünk...

Az idős nővér könnyedén oldotta a pult mögött álló tanuló lány zavarát: — Kedves, fél kiló szilvát kérek! Lehet puhább is. Szóval magyar — állapítottam meg magamban — s ettől kicsit meghatódtam. Derekán a fehér korda, meglepetésemre 4 csomóval — a ferencsek csak hármat hordanak, jelképezve a hármast fogadalmat: szegénység, tisztaság, engedelmség — s a ruha bal oldalán felfedezem a 7 tizedes szerafikus rózsafüzért. Amikor 1950-ben történelmünk elhibázott lépéseként feloszlatták a rendeket, én még nem éltem. Nem csoda tehát, ha sehogyan sem tudtam kitalálni, melyik rendhez tartozhat. Így hát megszólítottam, beszélgetni kezdtünk.

— A szegénygondozó nővérek rendjéhez tartozom. 1935-ben 29 évesen léptem be a rendbe — viszonylag későn, mert édesanyám nagyon ellenzte. Mária Lukrécia a rendi nevem, de ez talán nem is lényeges, mert az egyes személy sosem fontos, csak maga a rend számít. Ezt a szent ferenc-rendi nővérek rendjét még 1927-ben P. Oslay Oswald tartományfőnök alapította, a pécsi Pálok Mária Franciska és Kroumann Mária Magdolna ferences harmadrendi nővérekkel Egerben — emlékezik a kedves arcú Mária Lukrécia. Az I. világháborút követő években Magyarországon nagy volt a nyomor, nélkülözés, munkanélküliség. Akkor a mi szeretett atyánk P. Oslay Oswald felismerte, hogy az egyéni adakozások nem oldják meg a koldusok helyzetét — helyette intézményes szegénygondozás szükségeltetik. Legfontosabb volt azonban, hogy a szegénygondozáshoz jó lelkek legyenek, akik vállalják a rászoruló testi—lelki gondozását. Így aztán 1930-ban megtörtént az első 24 tag beöltözése Szent Ferenc barna ruhájába.

— Övükön a négyes fogadalmat csomója látható. A három evangéliumi tanács mellett még mire kötelezték magukat?

— A negyedik fogadalmat: az áldozatos szegénygondozás, vagyis ami az

egész rendnek a célja, lényege. Mi a szegényeket, mint urainkat és úrnőinket szolgáltuk, Jézus Krisztust láttuk bennük. Krisztus, amikor a földön járt, mindenütt jót cselekedett — meggyógyított minden feléje forduló szegény beteget. Ő mindig azt mondta: Kövesetek engem! És mi elindultunk ezen az úton. Krisztusban mindannyian testvérek vagyunk és mert testvérek vagyunk, a testvér szeretetével, jóságával, áldozatosságával hajolunk minden egyes nyomorult beteg ember felé. Amikor a szegények fölé hajolunk, akkor mindig Krisztus arcát látjuk a szegények mögött. Ez inspirál bennünket arra, hogy egész szeretetünket adjuk az ő szolgálatára.

— Szerencsésnek mondhatta magát az, akit Önök gondoztak...

— Igen, mert meg kellett éreznie a lelkének azt, hogy egész lelkünkkel mindent érte tettünk. Mi mindig azt nézzük, hogy az Úr Jézusnak tesszük. És ő azt mondta: amit egynek tesztek a legkisebbek közül, azt értem tettétek. És a világért sem fésültem, de hogy húztam volna meg a haját annak a szegény teremtésnek, akit gondoztam. Ugy fésültem, mintha az Úr Jézus ott lenne, hát de hogy húztam meg a haját. Vagy amikor a lábát mostam, elgondoltam, hogy amikor az Úr Jézus az Utolsó vacsora termében lehajolt és az apostolok lábait mosta... És akkor igyekeztem én is azzal a lelkülettel mosni az én nénémnek a lábát is.

— A rend feloszlatása óta 39 év telt el. Hogyan fogadják Önt az emberek újra ebben a ruhában?

— Szeptember elején egy 10 napos lelkigyakorlat után vettem fel újra a szent ruhát és megfogadtam: Soha többé le nem veszem! Ez még ugyanaz a ruha — egy nylonzacskóban sikerült

Útban a tanyákhoz

Jászberényi kis családjuk. 1936

megmentenem — a könyöke az már foltozott, de ez nem számít. Hát miért ne hordjam az én szent ruhámat? Az állam nem ellenzi, az egyház meg kívánja, mert szükség van arra, hogy ismeresse a fiatalokkal. Lassan egy hónapja járok-kelek így a város forgatagában és rengeteg élményem volt. Találkoztam könnyelábadt szemekkel, szeretetteljes mosolygással, de gúnyossal is. Tudja, a fiatalokon nem csodálkozom, ők nem olyan légkörben nőttek fel, nem ismerik az egyházi életet, a hitéletet, ők csak ezt a jelenséget látják...

— Hányan vannak összesen?

— Itt Pécsen velem együtt öten vagyunk. A társaimnak már beszereztem az anyagot, most készül a ruhájuk — őket azért nem látni még az utcákon. De egyébként szerzte az országban 73-an vagyunk. Az általános rendfőnöknőnk Ambrus Margit, ő Pesten él.

— Isten kegyelméből most újból elindulnak. Mi okozza a legfőbb nehézséget?

— Sajnos a szükséges anyagi lehetőségek hiánya nagyon hátráltat bennünket. 43 városban volt szeretházunk, kb. 300 társammal együtt végeztük a rászorultak külső—belső gondozását. Most ott tartunk, hogy nincsen lakásunk, csak egyik-másiknak van egy kisebb szobácskaja. Némelyek eltartási szerződés által húzzák meg magukat, némelyek szociális otthonban vannak — hiszen már az idő eljárt fölöttünk. De mi nem torpanunk meg! Csak azt szeretnénk, hogy ha az állam ugyanolyan megértéssel, szerető hozzáállással támogatná a mi cselekedeteinket, a mi szándékainkat, a mi törekvésünket, hogy tudjunk a szegényeken segíteni.

— A mai 89-es helyzet kísértetiesen hasonlít a rend kezdeti időszakához. Ma 1,2 millió ember él a létminimum alatt, de egyes becslések 3 milliót említenek...

— Kapnak ők itt-ott támogatást, de nagyon sokan nem kapnak és nem kellőképpen, úgy hogy alig tudnak a nyomorban létezni. A mi célunk a beteg testi—lelki gondozása, újbóli emberi méltóságra emelése. Nagyon szép hivatás, higgye el. A szegényt amíg él meggondozni, ha beteg, akkor megápolni, ha meghal, akkor a temetését intézni, a sírját gondozni... Ez a mi kívánságunk, ez a mi vágyunk, hogy minél előbb újra tömörülhessünk és újra elkezdhessük ezt a csodálatosan szép Istennek tetsző munkát.

— Van-e valami konkrét elképzelésük, hogy az életszentségük hogyan realizálódhatna?

— Mi most úgy terveztük, hogy ha egy nagyobb lakáshoz, házhoz tudunk jutni, akkor azoknak a nővéreknek, akiknek saját lakásuk van, megpróbálják azokat értékesíteni és ezekből a kijavításokat, az esetleges átalakításokat el lehetne végezni. Sajnos, szerzetesháznak megfelelő házzal egyikünk sem rendelkezik. De addig is a legfontosabb, hogy az alapokat újra lerakjuk, hogy a fiatalokkal ismertessük a rendi élet szépségeit, hogy hivatást ébresztünk. Mi lesz, ha mi öregek meghalunk? Én is már 83 éves vagyok, szerencsére a Gondviselésnek köszönhetően még egészséges...

Érdeklődő leányok jelentkezését szeretettel várjuk az alábbi címen: Szent Ferenc Rendi Szegénygondozó Nővérek Ferences Rendház, Budapest II. ker., Pasaréti u. 137. ir. sz.: 1026.

— rózsá ibolya —

Jancsó: „Ne a miniszter döntsön!”

Kié a film, kié a mozi?

A mozilátogató milliók szemében minden rendben lévőnek tűnhet a filmes szakma körül. Persze nem azért, mert a mozik előcsarnokában a ma már éltes filmszínész nő leánykori fénykép-arcáról még mindig ráncian mosoly fogadja őket, hanem azért, mert ez év márciusától soha nem látott filmválaszték csillogása kápráztatja a szemeket. Pláne, ha tudja valaki, hogy tavaly 1,2 milliárd Ft-ot áldozott a közönség mozgóképre, és ez az összeg ebben az esztendőben csak növekedhet. Az idilli kép hamar szertefoszlik, ha tudjuk, hogy szakmán belüli hangok szerint *élet-halál harc* dúl az állami támogatás „tögye” körül. Ha tudjuk, hogy a Gazdasági Kamara Filmszakmai Szekciója olyan megoldatlan problémákról írt „Vitakérdések” címszó alatt, amelyek a „filmszakmát *robbanással* fenyegetik.” Ha tudjuk, hogy Lányi András rendező az alkotói elittel egyetértésben „Javaslat a nemzeti filmkultúra megmentésére” címmel írt röpiratot.

Ezekkel a gondolatokkal utaztam a Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezetének, az elmúlt napokban megtartott, nyilvános elnökségi ülésére. Napirendben a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatóságának a filmszakmai tulajdonreform céljaira és elveire vonatkozó, valamint a filmes vállalatokat egyetlen tartalmas alapítványban egyesítendő azon javaslata szerepelt, amelyről korábban a Mozgóképi Demokratikus Szakszervezet megállapította: „Csupán megcsönkített változat. A tényleges tervezet egy NEXT 2000 formátumú vagyon és hatalmi struktúra átmentési akciói körvonalaz, tükösan kezelt 22 lapon.” Az alábbiakban nem az ülés „jegyzőkönyvét” kívánom közreadni, hanem részben a felszólalásokból, részben az ott készített interjúkból építkező mozaikot, amely egy „ágazat” helyzetéről, szerepvállalásáról, gondjairól, társadalmi kötődéseiről adhat érzékletes, de korántsem teljes (és az ellenérdekű csoportok számára igazságot tükröző) képet.

KORILL FERENC (Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezetének tükára): — Olyan döntési mechanizmussal állunk szemben, amely az elmúlt időszak pártállami döntési mechanizmusával mutat azonososságot, amellyel megpróbálnak keresztülvinni egy, a szakmát alapvetően érintő elképzelést. Anélkül, hogy erről a szakma tudott volna, anélkül, hogy nyilvánosságot kapott volna, anélkül, hogy a szakmai érdekcsoportok véleménye ezzel kapcsolatban felszínre kerülhetett volna. Azt javaslom az elnökségnek, ezekre a tényekre alapotva állapítsa meg a szakmai érdeksérelmet, emeljen kifogást az eljárás ellen. Kérje a minisztert, hogy vizsgálja meg a filmszakmai átalakulás közvetlen előzményeivel kapcsolatos kérdéskört és döntési mechanizmust, másrészt biztosítsa a véleményünk szerint is szükséges átalakulással kapcsolatos ügyek teljes nyilvánosságát, az érdemi vitákat. Tehát azzal a módszerrel, amely

felszeleteli az információkat, felszeleteli a nyilvánosságot, és szűk érdekcsoportokra hivatkozva, ill. azokra építve próbálja keresztülpreselni a döntéseket, azzal azt hiszem, egyszer és mindenkorra fel kell hagyni.

JANCSÓ MIKLÓS (filmrendező): — A fiataloktól elnézést kérek az elmúlt negyven évért. Rettenetes érzés tudni, hogy itt valami olyannal állunk szemben, amiről szoktunk beszélni, csak nem tudjuk konkrétan megragadni. Ezt pedig úgy hívják: félelem. Félelem a pillanatnyi helyzetemtől, félelem a jövőmtől, félelem attól, hogy voltaképpen egy centrális hatalomnak vagyok az egyik csavarja, s ha rosszul szólok, akkor a jövőmről van szó. Mi itt többen végigcsináltuk a magyar filmkészítés néhány évtizedes történetét, s tudjuk azt, hogy a kezelési mód — finoman kifejezve — mindig is paternalista volt. Személyes kapcsolatok kellett ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni. Tudom, hogy így van ez a filmgyártásban, és így van ez a film minden területén. Ahhoz, hogy ti, forgalmazók, moziüzemeltetők tovább tudjatok lépni, ahhoz nektek jó kapcsolat kellett, ahhoz nektek a *helyeteken kellett ülni*, hogy jövőre is legyen a családoknak kenyere. Ez a feudalizmus, ami még itt van bennünk, és emiatt nem tudunk szólni. Egy ilyen ügyben azonban mégiscsak kell, hogy szava legyen a dolgozóknak. Egy nemzeti kultúráról van szó, arról, hogy a mi szakmánk mit tud nyújtani ennek a szerencsétlen népnek, amely már megbűnhötte a jövődöt is, úgy látszik. Emiatt aztán nekünk igazán jöhetnek a saját sorsunkba, de abba is, amire szerződötte vagyunk. Közülünk a legkisebb is szerződötte van egy nemzeti kultúráért, vagy egyáltalán a kultúráért. És közben nem merjük kimondani, hogy erről ne a Glatz Feri döntsön. Hallgattassék meg a másik fél is.

— Itt egy mechanizmusról van szó. Azt a régi módszert, hogy felülről kitalálók valamit, és rányomom az egészet a társadalomra, azt abba kéne hagyni. Abba kéne hagyni, mert ez nem vezetett eredményre 40 éven keresztül.

STENCZER NOÉMI (MOKÉP ig.h.): — A jövővel kapcsolatban nem vagyok pesszimista. Nagyon remélem, hogy a választások után, egy koalíciós Magyarországon a kultúrát, a művelődést, mint alapvető emberi értéket nemzeti érdekeknek fogják tekinteni. Hogy milyen anyagi eszközei lesznek a jövődöt parlamentnek, azt valóban nem tudjuk, és nem lehetnek nagy reményeink. De, hogy nem akar majd ártani az oktatásnak, a filmszakmánknak, az értékeknek, abban biztos vagyok. Valószínű a mostani se, de az a folyamat, ami végbemegy, az egyre ártóbb.

— Az a forgalmazó, amelyik nem forgalmaz magyar filmet, az tulajdonképpen csak egy külföldi cég irodája, hívják akárhogy.

A szakma régóta harcol, hogy a műszaki fejlesztéshez kapjon érdemi támogatást. Már sokszor elhangzott, vigyázzunk, mert már nem lesz hol vetíteni. Ha megnézzük a mozik számát, láthatjuk, lassan már tényleg nem lesz

hol értéket terjeszteni. A „keskeny” hálózatról már nem is beszélünk.

DR. SZABADOSNÉ LENGYEL VERONIKA (Győr-Sopron m. Moziüzemi Vállalat igazgatója): — Ez az átalakulási elképzelés meg akarja előzni a tanácsörvényt, amely a területi önkormányzati elveket, népképviselőket kívánja végre érvényre juttatni. Ezt megelőzni oly módon, hogy egy centrális, hatalmi, anyagi eszközökkel irányítandó szakmát továbbra is kitegyenek a szubjektív irányítás minden hátrányos következményének, számomra érthetetlen, számomra nemzeti bűn.

— Hét éve dolgozom a szakmában és sok mindenben úgy kellett változnom, ami személyiségemtől idegen. Sokunknak a gerince megroppant itt-ott. A hét év alatt mindig ugyanazok a személyek adták le az évente változó direktívákat, akik most azonnal felismerik, hogy az újbán hogyan kell lépni. Én bizalmatlan vagyok.

LÁNYI ANDRÁS (filmrendező): — Nem a filmművészet, hanem a filmkultúránk helyzete az, ami riasztó. Azok a filmek, melyeket a mozikban láthatunk, a zsigeri izgalmakon, és a legprimitívebb kikapcsolódási szükségleten kívül egyebet nem elégtének ki, pedig a film sok minden egyébre is alkalmas.

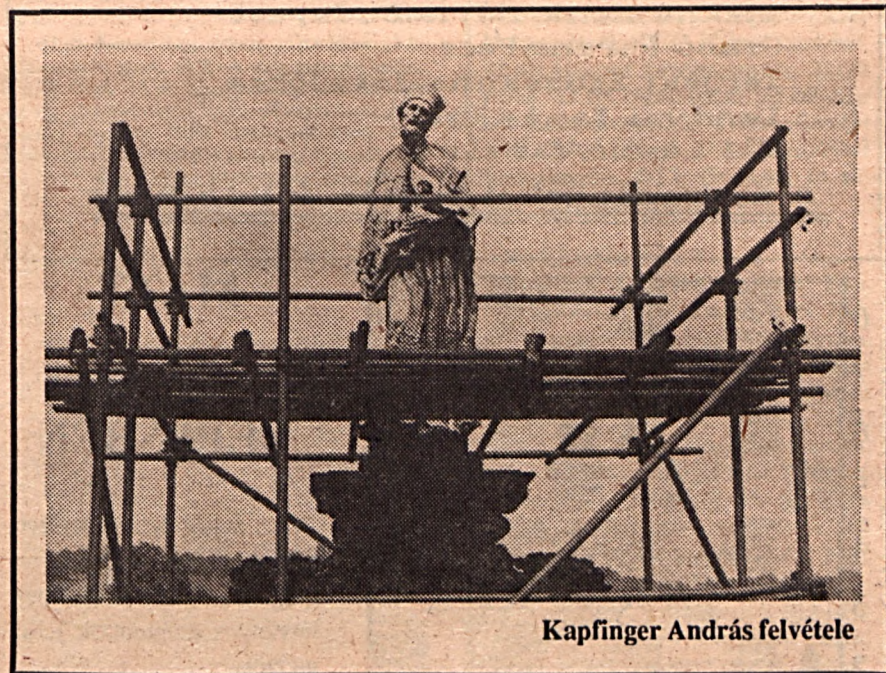
Meggyőződésemmé vált, hogy csak átfogó, a forgalmazástól a tulajdonreformon keresztül a cenzúráig terjedő reform volna képes arra, hogy ebből a nehezen kimozdítható helyzetből ki-

mozdítsa a filmszakma minden részét. Sajnos közben, éppen a nehéz helyzet miatt az indulatok oly mértékben feszültek egymás ellen, hogy akiknek különféle szakértelme alapján le kéne ülni egy asztalhoz, azok *eleve* azon gondolkodnak, hogy egymás javaslatait vagy pozícióját hogyan diszkvalifikálhatják. Az idő pedig nem áll meg, a kulturális—társadalmi folyamatok zajlanak. Nagyon veszélyesnek látom ezt a tendenciát.

— Sem a totális piacosítás, sem az állami mecenatúrának a megerősítése, sem valamely köztes eszköznek a bevetése önmagában nem fog működni. Egy többféle működési formát, sokféle kezdeményezést, sokféle „beleszó-lási” lehetőséget magában foglaló rendszer volna az, amit nagyon óvatosan és gondosan ki kéne munkálni. Ennek fontos eleme lenne —, hogy ne csak a gazdaságra gondoljunk — az oktatás. Hogy a mozikban a megrendülésnek, az azonosulásnak, a végiggondolásnak bonyolultabb módjaira is kedvet kapjanak.

— Ahol a nemzeti filmgyártás, vagy a nemzeti mozi megmentésére a kormányzat nem áldoz olyan sokat és bölcsen, mint mondjuk Svédországban, Finnországban, Franciaországban, ott megszűnik a nemzeti filmgyártás, és a mozik csak a kommersz filmeket játsszák, mint például Olaszországban vagy időnként Angliában.

Bognár László

Kapfinger András felvétele

In vivo

Látom magam előtt a templomot, a lépcsőt, hallom a tenger mormolását. A pillanat kitárul, majd magába zár. Arcod itt marad velem. A sarkon apácák suhannak, szomorkás szoborareccal. Rezenéstelen méltósággal csillog a kupola keresztje. Átjár a félelem e magányos síkátorban. Állok az ablaknál. Bad-Doberan fái közt nészesz a halál.

Nem is tudom vártam-e különösebbet. Mindössze annyit, hogy pihenni eljőjtek. Belekóstolni a semmittevésbe, élvezni a napot, a hullámokat, az éjszaka hangjait, a hajnal tisztaságát.

Talán a halál csattant ki arcomon azon az éjen. Egymásbafonódva mentünk az utcán. Sejtelmesen idomultak arcunkhoz a fények. Éreztem, a perc csak haladék. A tenger felől hegedűszót terelt felénk a szél.

Újra ithon. Nehezen találok helyem. Valami ottmaradt belőlem. Ott, ahol a sziklák közt zokog a tenger.

MEGVAN !!!

Az 505.sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet és Szakközépiskola KÖZMŰVELŐDÉSI STÚDIOJÁNAK REJTVÉNYE

JÁRÓK AZ IDŐVE

Hány óra van a Föld néhány nagyobb városában, ha Budapesten déli 12 óra van?

1. LAGOS	4. TOKIO
2. LAGOS	5. PEKING
3. SZÖUL	6. BAGDAD

A megfejtések legkésőbb kedden adják postára nyílt levelezőlapon a 7101. SZEKSZÁRD Pf.-23 címre.

Írják meg rá: **505-MEGVAN!**

E heti nyerteseink:

- Elekné Holik Mária, Budapest
- Szabó Ferenc, Pécs
- Terjéki Zsuzsanna, Jászdózsa
- Lendvai Tamás, Eger
- Pál László, Vasvár

A nyereményeket postán küldjük el!

MATT KÉT LÉPÉSBEN

Az angol feladványszerzést mindig az elegancia, romantika, nehéz kulcslépés, látványos ütegmattok jellemezték.

Az iskola két újabb darabját mutatjuk be.

*

Az első Mansfield, a második feladvány pedig Macleod munkája.

Mindkét állásban világos indul és két lépésben mattot ad. Hogyan?

Másodiké pedig 1. Kezi

1. Vaz, a
Az első állás kulcslépése

MEGOLDÁS

1 + 2 + 3

Az Operett Színház karnagya (Katalin)	Gyom Tatarozás	Atvet Részben érdekes!	Fi. névelő Nápolyi tánc	... Janeiro
2				T
3	Virág		Olasz. osztrák autójel D. N. Y.	
Apa-állat Lehajít		Sorfal Berillium-tellur	Bec. ifjénev	
			1	
Am. szí-nész (David)			Nem - oroszul Tur betűi	
Hétköz-napi	Ajútott Rajongani			Elliszi-tani (az edényt)
Tetejére		Brynnér Nagy képü		L. N. Ezzém-nyi
Most kezdi a tanulmányait			Peru fő-városa	
Thaly Kálmán	N. Z. Végta-len száml		Tartozik	
Pl.: Repin és Picasso				Kettős betű fon.
			Felt. rag kétszer Yoko...	
Egyik városunk Ország-úti sáv			Jugo. folyó N. C.	
Azonos betűk Kívül	Csala-kedni Pál és Éva			Rádiusz Kos
		Pont - oroszul		
Norvég. olasz. spanyol autójel		Bec. női néz	"A" sí-pálya	Boko egy-nemű betűi Hajdan O. L. É.
Monte Christo várbör-töne	Tenger jelzője lehet			Sulfur
	Ajulás			
Török szultán volt	Apró rágcsáló			Kézrel jelez
		K. A. J.		Téma közepel Tóg &
Szem. névmás	Homár			
	T	Tonna	T	

A számokkal jelölt sorok megfejtését kérjük, szerda éjjelig adják postára szerkesztőségünk címére.

A megfejtők között 100 forintos könyvutalványokat sorsolunk ki.

*

Rejtvényeink nyertesei:

Bán Edit Hőgyész, Elekéné Holik Mária Budapest, Budai Ottó Szentgottárd, Molnár Ferenc Somogyfajsz, Radnai Ferencné Pécs.

Rádió, televízió

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ

8.30: Családi tükör. 9.05: Ismét — a javából! 10.35: Rádiókabaré — október. 12.30: Arak, értékek és a természet. 13.00: Klasszikusok délidőben. 13.49: Éneklik együtt! 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: Richard Strauss: Salome — Hétfátváltás. 15.00: A világ-lira gyöngyszemei. 15.10: Új Zenei Újság. 16.00: 168 óra. 17.30: A szülőföld muzsikája. 18.50: Artur Rubinstein Chopin keringőket zongorázik. 19.25: A Német Demokratikus Köztársaság nemzeti ünnepén. 20.18: Die Thüringer Folkloristen — német táncdallamok. 20.28: Szimfonikus dallamok. 20.45: Diszkotéka. 21.45: „Hajszálgyökerek”. 22.20: Sport híradó. 22.30: Európa hangversenytermeiből.

PETŐFI RÁDIÓ

8.08: Színes népi muzsika. 8.40: Öt kontinens hét napja. 9.05: Tövis és virágok. 10.00—12.00: Szombat délelőtt. 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Daráló. 13.35: Hangok és visszhangok. 14.00—16.55: Magunkat ajánljuk. 14.00: Sublót. 14.45: Hetet egy csapásra. 15.05: Parádé a századfordulón. 16.00: „Nem mondhatom el...” 17.05: Tip-top parádé. 17.30: 4 x 4. 18.30: Slágerlista. 19.05: A Rádió Dalszínháza. 21.05: Schultz Sándor: Aranylemez. 21.30: Rapszódia. 22.10: Country-világ. 22.50: Az élő népdal. 23.15—0.14: Éjszakai klub.

BARTÓK RÁDIÓ

8.19: Új kompakt-lemezeinkből. 9.02: Trisztán és Izolda. 10.00: Hangfelvételek felsőfokon. 11.06: Zene-kari muzsika. 12.05: Új lemezeinkből. 12.30: Follow me! 12.45: Kommt mit! 13.00: Kívánság-műsor szombaton. 14.05: Újdonságainkból. 14.30: Hi-Figyelő. 15.05: Lemezborze helyett. 16.05: Mendelssohn: III. (Skót) szimfónia. 16.45: Dietrich Knothe vezényel. 17.29: Aranyalbum. 18.34: Nagypám Richard Wagner és dédapám, Liszt Ferenc... IX/6. 19.05: Beethoven-művek. 20.20: Mindennapi irodalmunk. 20.50: Énekelni népballadák. 21.10: Szokolyay Sándor műveiből. 21.56: Operanyitányok. 22.19: Magyar Színház a két világháború között.

TV1

9.00: Képpújság. 9.05: Tévétoma. 9.10: Az élővilág egysége. 9.25: A korona ékköve — ism. 10.15: Hol-mi? 11.15: Nas ekran. 11.45: Képpújság. 15.20: Képpújság. 15.25: A Német Demokratikus Köztársaság nemzeti ünnepén. 15.45: Savaria '89. 16.25: Betűreklám. 16.30: Van benne valami. 17.15: Reklám. 17.20: Magda Frank. 17.45: Tájép. 18.30: Szomszédok. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Vers mindenkinél. 20.10: Budapesti Művészeti Hetek. Margarétás dal. 21.20: Az MSZMP XIV. Kongr. jelentjük. 22.20: Reklám. 22.25: Bárdos Lajos portré. 23.10: Híradó 3.

TV2

14.00: Képpújság. 14.15: TV2. 15.00: Szép hangok özőne. 16.31: TV2. 16.35: Kölyökidő. 17.00: TV2. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Linda. 19.50: TV2. 20.00: Rockstudió. 20.40: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Oscar-díjas filmek. Egy ember az örökkévalóságban. Kb. 23.25: TV2 — Napzártá.

SKY CHANNEL

7.00: Visszazárlás. Európa első számú rockshow-ja. 8.00: Mókagyár. Gyermekek műsorrajzfilmekkel. 12.00: Frank Bough világa. Természetfilm-sorozat. 13.00: Jameson hete. A hét kiemelkedő eseményei. 14.00: Amerikai birkózás. 15.00: A bionikus nő. Amerikai kalandfilmsorozat. 16.00: Brit ötvenes slágerlista. 17.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Szuperkölyök. Rajzfilmek. 11.00: Egyveleg. Könyvtudományi koncertek, klipek, filmek. 15.30: Nagy völgy. Westernsorozat. 16.30: Dick Powell színháza. Antológia-sorozat. 17.30: Coca Cola Eurochart. Száz európai slágerlista. 18.30: Ultra sport. 20.30: Biliárd. 21.30: Fekete — fehér klasszikus filmek. Ma: Algr (Algiens). 23.30: Sci-fi filmek. Ma: Vontat sebesség. Kb. 1.20: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5

12.00: Sebou '88. A marokkói televízió dokumentumműsora. 13.00: Hírek. 13.15: TV5-klub. 13.20: Sport és szabadidő. 14.30: Rengetegjünkben. Utazás a kanadai óvadonban. 16.00: Hírek. 16.05: A mozi világa. 17.00: Éjszakai rakomány. 17.35: A Carabine-dösszé. 18.00: A világ állata. Természetfilm-sorozat.

18.30: A szabadság gyermekei. Filmsorozat. 19.00: Québec francia szimf. Dokumentumsorozat. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Marie, Marie. Filmsorozat. 20.30: Körözés. Patrick Sabatier varietéje. 22.00: Tv-híradó, időjárás. 22.30: A forradalom alszoknyái. Filmsorozat. 0.00: Komolyzene. Beethoven II. szimfóniája. 0.40: Műsorzárás.

SATI

7.30: Jó reggelt a SATI-gyell! 9.00: Hírek. Időjárás. 9.05: Batman. 9.30: Gazdasági fórum. 9.55: Pénzügyi ületetek. 10.05: Tévébolt. 10.30: Bejrúban hosszúak az éjszakák. Angol akciófilm. 12.15: A Flinstone család. 12.40: Mister Ed. Vigjátéksorozat. 13.05: Öleték kertbarátoknak. 13.15: A mi kis famunk. Kalandfilmsorozat. 14.05: Közvetítés a tokiói Federation-kupáról felvételtől. 17.25: Öleték autósoknak. 17.35: Hírek. Időjárás. 17.45: Műsorrelőzetes. 17.50: A Colbyk birodalma. Családsorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Mozifilmújdonságok. 19.30: Batman. Vigjátéksorozat. 19.55: Időjárás. 20.00: MacGyver. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: Légi csata Angliáért. Angol játékfilm. 23.15: A nap hírei. Sport. Időjárás. 23.25: A gyilkos névjegye. Spanyol bűnügyi film. 0.55: Műsorrelőzetes. 2.00: Élő közvetítés a tokiói női Federation-kupáról.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.45: Műsorismertetés. 8.50: Tévénaptár. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.40: Elmulasztották — Nézzék! 14.20: Műsorismertetés. 14.25: Egészségügyi tanácsadó. 14.30: Játékfilm gyermekeknek. 16.00: Hét tévénap. 16.45: Híradó I. 17.00: Népzenei műsor. 17.30: Dráma-sorozat — ism. 18.30: Szívesen Önökkel. 19.15: Időjárás. 19.18: Rajzfilm. 19.30: Híradó II. 20.05: A mai sport. 21.00: Irány Kína — amerikai játékfilm. 22.45: Híradó III. 23.00: Pluszműsor — A megfagyott ember. 1.20: Hírek. 1.25: A vasárnapi műsor ismertetése.

2. műsor: 14.10: Műsorismertetés. 14.15: Tévénaptár. 14.25: Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 15.20: Hogyan legyünk együtt — informatív-szórakoztató műsor. 17.20: Pluszműsor — ism. 18.00: Gyermekműsor. 18.20: Sportprogram. 19.30: Híradó. 20.15: Zenei est. 21.45: Hírek. 21.50: Kulturális műsor. 22.20: Sportszombat. 22.40: Az idő képei — heti kulturális magazin. 23.25: A vasárnapi műsor ismertetése.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

8.30: Énekszóval, muzsikával. 9.00: Embemesék. 10.05: Népdalkörök pódiuma. 10.30: Örökzöld dallamok. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.00: Gondolat-jel. 12.30: Haminc perc alatt a Föld körül. 13.00: Áldozat. 13.10: Gulyás László: Mátukerő. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészlemez. 15.04: Budapesti Művészeti Hetek. 16.15: Komolyzenei lemezlovas. 17.00: Választó. 18.00: Vivaldi: e-moll hegedűverseny. 18.50: Julian Bream Dowland műveket játszik lant. 19.00: Remektróka hangszalagon. 19.03: Móra Ferenc regénye rádióra alkalmazva. 20.53: Társalkodások, hímekek, beszélők. 22.25: Évszázadok mesterművei. 23.05: Az ember, a poézis első tárgya. 23.10: Emlékek számain.

PETŐFI RÁDIÓ

7.05: Az unitárius egyház felőrája. 8.05: Budapesti Művészeti Hetek. 9.05: Külföldi slágerek — magyar előadók. 9.40: Népszerű fúvós-melódika. 10.00: 36. Rácz Laci. 11.10: Vasárnapi koktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: Mikrofon-próba. 14.00: Szuper Bolygóaktív Szolgálat. 14.37: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkönyve. 15.05: Társalkodás. 16.00—21.00: Poptársaság. 21.05: A kolorádóbogár. 21.29: Társalgó. 22.24: Dzsessz a 80-as években. 23.15—0.14: Ősz elején — könnyűzene.

BARTÓK RÁDIÓ

8.13: Diszkotéka. 9.13: A kamarazene kedvelőinek. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Eszperantó híradó. 11.00: Montreux-Vevey-i Fesztivál — 1988. 12.40: Tenoráriák. 13.05: Szemle. 13.30: Liszt Ferenc és Weimar. 14.10: Rockkújság. 15.05: Barokk zene. 16.05: Branislav Nusic születésének 125. évfordulójára. 17.16: Rossini: Semiramis — nyitány. 17.30: A Nemzetközi Rádiógyetem műsorából. 18.00: Vujicsics Tihámér népzenei feldolgozásai. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Operaest Renate Scotto felvételeiből. 20.25: Nagy Péter zongorahangversenye a Zenekadémia kistermében. 21.35: Pablo Casals Bach-műveket vezényel. 22.24: Kódexek zenéje. 23.08: Próbaidő.

TV1

9.10: Családi torna. 9.15: Kéménymesék. 9.40: Aprónép. 10.05: Kerek világ. 10.20: Barcelonai báb-fesztivál. 10.55: Tungsram — Oroszlán. 12.30: Képpújság. 14.25: RTV Közönségszolgálat. 14.30: Dóry Jó-

zsef énekel. 15.05: Képpújság. 15.10: Diótörő. 16.30: Híres magyar alma materek. 17.10: Betűreklám. 17.15: A kölcsönkapott Föld. 17.35: Képes nóták — mézédés dallamok. 18.05: Reklám. 18.15: Delta. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: A HÉT. 20.00: Híradó. 20.20: Nagy Futás. 23.00: Reklám. 23.05: Telesport. 23.20: Képpújság.

TV2

9.00—12.00: Tévemagiszter. 14.00: Képpújság. 14.15: TV2. 15.00: A Forsyte Saga. 15.51: TV2. 16.00: Szindbád nyolcadik utazása. 16.43: TV2. 16.50: Álljunk meg egy szóra! 17.00: TV2. 18.25: Gyerekeknek! 18.47. TV2. 19.00: Premier. 22.30: Labirintus. Kb. 23.10. TV2 — Napzártá.

SKY CHANNEL

7.00: Az erő órája. Vallási műsor. 8.00: Mókagyár. Gyermekműsor rajzfilmekkel. 12.00: 2000 után. Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 13.00: Hihetetlen! Érdességek magazinja. 14.00: A pankráció szupersztárjai 1989-ben. 15.00: A szörnyű monstrum. Fantasztikus amerikai filmsorozat. 16.00: Riadókézültetésben. Amerikai filmsorozat. 17.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Szuperkölyök. Rajzfilmek. 11.00: Coca Cola Eurochart. Száz európai slágerlista. 12.00: Egyveleg. Könyvtudományi koncertek, klipek, filmek. 13.00: Irva vagy-on... Egyházi műsor. 13.30: Egyveleg. 15.30: Off the Wall. Rock-, pop- és divathírek sok zenével. 16.30: Biliárd. 17.30: A világ holnap. 18.00: Európai üzleti hírek. 18.30: Nemzetközi hírmagazin. 19.00: Európai kitekintés. Érdességek kontinensünk zugaiból. 19.30: The Lloyds Bridges Show. 20.00: Chart Attack. Brit slágerlista. 21.00: Vasárnapi mozi: Megszegett ígért. 22.30: Zene és éj, benne: koncertek, majd Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5

12.00: Bernard Rapp műsora. 13.00: Hírek. 13.15: Kalandok és sport. 15.00: A világ legszebb vasútjai. 16.00: Hírek. 16.10. Komolyzene. 17.10: Rajongók klubja. Gyermekeket. 18.00: 30 millió barát. Állatbarátok magazinja. 18.30: Bárányhímő-híradó. Gyermekműsor. 19.00: Emlékek útinaplója. Marokkó múltja. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Marie, Marie. Filmsorozat. 20.30: Champs-Élysées. Michel Drucker varietéje. 22.00: Tv-híradó, időjárás. 22.30: 7-ről 7-re. Interjú a hét eseményeiről. 23.30: Viva. Kulturális műsor. 0.20: Jazz In. Dzsesszkoncert. 0.50: Műsorzárás.

SATI

8.05: A Flinstone család. Rajzfilmsorozat. 8.30: Batman. Vigjátéksorozat. 8.55: Műsorrelőzetes. 9.00: Fantáziasziget. 9.00: Öleték kertbarátoknak. 10.00: Közvetítés a tokiói női Federation-kupáról felvételtől. 13.45: A mi kis famunk. Kalandfilmsorozat. 14.05: Öleték konyhatündéreknek. 14.15: Az állatok és mi. 14.40: Élő közvetítés a Bundesliga EV Landshut — Düsseldorf EG jégkorongmérkőzéséről. 17.05: A fekete álarcos sejk. Olasz-francia kalandfilm. 18.45: Híradó. 19.00: Nyerevényes játék. 19.10: A szépség és a szörnyeteg. 20.05: Időjárás. 20.10: Túzijáték. NSZK filmvígjáték. 21.55: Sport. 22.05: Menekülés közben. Krimisorozat. 22.55: A nap hírei. Sport. Időjárás. 23.05: Filmesek órája. 23.20: Búcsú az éjszakában. Német-francia krimi. 1.05: Műsorrelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.30: Barázdák — magyar nyelvű faluműsor. 9.00: Cseh és szlovák nyelvű krónika. 9.15: Műsorismertetés. 9.20: Hírek. 9.30: Vasárnapi délelőti gyermekeknek. 11.00: Mezőgazdasági mozaik. 12.00: Oktatóműsor. 13.00. „Night Voyage” — filmsorozat. 13.50: Vasárnapi délután. 16.30: Útleírás. 17.05: Fény a világ végén — amerikai játékfilm. 18.45: „Droidi” — rajzfilmsorozat. 19.10: Tévé-fortuna. 19.30: Híradó. 20.00: Játék határok nélkül. 21.35: Híradó. 21.55: „Tudo Modo” — olasz játékfilm. 23.25: Pluszműsor. 1.25: Hírek. 1.30: A hétfői műsor ismertetése.

2. műsor: 7.20: Műsorismertetés. 7.25: Hírek. 7.30: Pluszműsor — ism. 10.00: Ma a holnapért — „A leírtak visszatérése” — filmsorozat. 13.00: Sportdélután. 19.30: Híradó. 20.00: Tudományos ismeretterjesztő sorozat. 20.45: Tegnapp, ma, holnap. 21.00: Költsézet. 21.35: Sportszemle. 22.20: A hétfői műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SATI műsorát részletesen közöli a Telehold.

SZABAD EURÓPA
RÁDIÓ

SZOMBAT

7.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagazáratok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: A munka világa. 8.35: A hallgatók fóruma. 8.55: Napi kalendárium. 9.00: Hírek. 9.10: Zenei üzenetek. 10.00: Hírek. 10.10: Világ gazdasági magazin. 10.40: Tiszta forrás. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó — hírek. 12.10: Zenei üzenetek. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.20: A hallgatók fóruma. 13.40: Magyar politikai magazin. 14.00: Hírek. 14.10: Világ gazdasági magazin. 14.40: Tiszta forrás. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatók fóruma. 16.30: Gondolatforgató. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Csillagok és sávok. 17.45: Nemzetközi hetilapszemle. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Magyar politikai magazin. 19.00: Hírek. 19.10: Hazai napló. 19.40: Egy hét Kelet-Európában. 19.50: Hétfégi levél. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Irodalmi program. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Csillagok és sávok. 21.45: Nemzetközi hetilapszemle. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Nyugati levél. 22.30: Nyitott szemmel. 22.40: Nyugati folyóiratszemle. 23.00: Hírek. 23.10: Hazai napló. 23.40: Egy hét Kelet-Európában. 23.50: Hétfégi levél. 24.00: Hírek. 0.02: Nemzetközi hetilapszemle. 0.17: Csillagok és sávok. 0.52: Műsorzárás.

VASÁRNAP

7.00: Hírek. 7.05: Földközélen. 7.35: Nemzetközi hetilapszemle. 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Napi kalendárium. 8.00: Hírek. 8.05: Gondolatok vasárnapra. 8.10: Hazai napló. 8.40: Egy hét Kelet-Európában. 8.50: Hétfégi levél. 9.00: Hírek. 9.05: Napi kalendárium. 9.10: Protestáns világ. 9.40: Irodalmi műsor. 10.00: Hírek. 10.05: A munka világa. 10.30: Gondolatforgató. 11.00: Hírek. 11.05: Élő egyház. 11.55: Napi kalendárium. 12.00: Déli harangszó — hírek. 12.10: Földközélen. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: Hírek. 13.10: Zenei üzenetek. 14.00: Hírek. 14.05: Gondolatok vasárnapra. 14.10: Egy hét Kelet-Európában. 14.20: A politikai gondolkodás története. 14.30: Gondolatforgató. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni randevű. 16.00: Hírek. 16.05: A munka világa. 16.30: Zene-szó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Múlt idő, jelen idő. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Hobby. 18.50: Párizsi magyar figyelő. 19.00: Hírek. 19.10: Protestáns világ. 19.40: Történelmünk útja. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Nyitott szemmel. 20.50: Nyugati levél. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Élő egyház. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Hétfégi levél. 22.30: Gondolatforgató. 23.00: Hírek. 23.10: A hallgatók fóruma. 23.30: Hazai napló. 24.00: Hírek. 0.02: Múlt idő, jelen idő. 0.52: Műsorzárás.

Amikor Magyarországon megalakul egy jégkorongcsapat, és elindul az OB II-ben, sohasem tudhatja, meddig létezhet. Bérelni kell a jégpályát, fizetni kell a bírókért, az utazásért — pénzük viszont borzasztóan kevés van.

Körülnéztünk a legutóbbi másodosztályú bajnokságban szerepelt három vidéki együttesnél, milyen anyagi helyzetben várják az új pontvadászatot. Debrecenben néhány évi szünet után éledt újjá a hoki, s a gárda Debreceni Amatőr Hoki Klub néven játszik. Korcsinszky György, az egyesület elnöke derülátó.

— A tavalyi szponzoraink, a Hőstop Kisszövetkezet, a kelet-magyarországi MÉH és a Budapest Bank mellé csatlakozott a Szoliváll is — mondta. — Bízunk benne, hogy a múlt évihez hasonló kedvező feltételekkel használhatjuk a jégpályát, amely most a DMTE tulajdonába került. Legutóbb ledolgoztuk a bérleti díjat, így nem kellett pénzzel fizetnünk. Úgy gondolom, ez a megoldás másutt is alkalmazható lenne. A lényeg: szeretnénk bebizonyítani, hogy kis pénzből is lehet bajnokságot játszani.

A DAHK-nak huszonkét igazolt játékos van, s mindannyian saját felszereléssel hokiznak. Az általános iskolásoknak hokisulit szervez a klub, míg a középiskolásoknak játéklehető

Pécstől Debrecenig

Hoki, szívvel-lélekkel

séget ad, s a legjobbak átkerülhetnek a „nagyok” közé.

Szegeden népes jégkorongszakosztállyal büszkélkedhetnek. Az MHSZ Szeged edzésein 25—30 felnőtt és 35—40 gyerek kergeti a pakkot. A Tisza-partiaknál már egy szakedző is dolgozik: a Jászberényből idetelepült volt OB I-es játékos, Rigó Lehel gyakorlatilag fizetség nélkül foglalkozik a szegedi jégkorongozókkal. Az előző szezonban a városi tanácstól ingyen kapták meg a hokisok a jégpályát.

— Reméljük, ezúttal is így lesz, mert ez óriási segítség — magyarázta Bánáti Antal szakosztályvezető. — A tanácstól ígéretet kaptunk erre. Támogat bennünket a Komplet Ruházati Szövetkezet, míg az MHSZ ingyen adja utazásainkhoz az autóbust.

A csapat saját felszerelésben játszik, de a gyerekek öltözéke nagy gondot jelent. Egyrészt nincs pénz a vásárlásra, másrészt pedig idehaza nem kaphatók ezek a holmik.

A felnőttek az elmúlt idényben péntekenként Szabadkán játszottak, s a jugoszláviai együttes is többször pályára lépett Szegeden. A hazai bajnoki mérkőzéseken nyolcszázán — ezren szurkoltak a szalámigyár melletti pályán — vasárnap délben!

— Jó lenne, ha az új bajnokságban két csoportban küzdene a mezőny, mert a pesti csapatokban sok volt OB I-es játékos — fejtegette Bánáti Antal.

Pécsett régebben öt — hatszázán voltak egy-egy meccsen, de a fővárosiaktól elszenvedett nagy különbségű vereségek hatására csökkent a nézőszám. Igaz, a déli időpont sem volt kedvező. A Mecsek SE huszonöt játékos a többiekhez hasonlóan saját felszerelésben hokizik.

— Sajnos, egyre több a gondunk — panasolta Maretics György, az egyesület elnöke. — Korábban nem kellett fizetnünk a pálya használatáért, most viszont már igen, méghozzá nem is keveset. Több szponzorunk is van, de ez a segítség nem elég.

A Mecsek SE szeretné felvenni a kapcsolatot az általános iskolákkal, ám azok nem mutatnak hajlandóságot ez iránt. Még a jégpálya szomszédságában lévő, országsszerte ismert TASI sem figyel a jégkorongra. A pécsi utazását bizonyos mértékig segíti az ÉPFU. Eppen ezért vannak a Mecsek SE korongozói is azon a véleményen, hogy osszák ketté a mezőnyt.

A három OB II-es vidéki jégkorongcsapat egy valamiben azonos: játékosai nagyon szeretik a hokit, és saját zsebüket sem kímélve áldoznak a játékra. Akik megkérdőjelezik a jégkorong létét, többek között erre és a fentebb vázolt helyzetképre is gondoljanak.

M. S.

Buli

A nyári próbaszám után jön az igazi is. A Magyar Jégkorong Szövetség Buli címmel lapot jelentet meg. Az újság a bajnoki idényben kéthetenként, holtidényben pedig összesen kétszer számol be a hoki hazai és nemzetközi történéseiről. A Bulit a mérkőzéseken 9,50-ért fogják árulni, de a szurkolók elő is fizethetnek a lapra: az egy éves előfizetési díj 114,— forint. Az előfizetőknek a szövetségben kell jelentkezniük (1146 Budapest, Istvánmezei út 5—7.)

Van Basten már játszik

Novemberre meggyógyul a „fekete tulipán” is

Nem túl rózsás az olasz labdarúgó-bajnok AC Milanért szurkolók hadának hangulata, hiszen a milánói pirosfeketék a legutóbbi bajnoki találkozón megalázó vereséget (0—3) szenvedtek el az SSC Napolitól. Mindez persze aligha meglepő, hiszen az olasz csapat „három testőre”, a holland trió (Marco van Basten, Ruud Gullit, Frank Rijkaard) közül csak az utóbbi, az örökmozgó középpályás (vagy inkább védő?) Rijkaard egészséges, és játszik hétről hétre.

Van Basten és Gullit egyaránt műtéten esett keresztül a közelmúltban. Némi megkönnyebbülésre ad okot Milánóban, hogy Marco van Basten a Pro Patria elleni edzőmérkőzésen ismét futballcipőt húzott, és a 6—1-es Milan-győzelemmel végződött előkészületi összecsapáson már az első félidőben rúgott egy mesterhármast. Ami ennél is több: a tavalyi, NSZK-ban megrendezett EB-döntőben gólkirályi címet kiérdemelt támadó képes volt végigjátszani a teljes 90 percet, nincs erőnléti gondja. Ruud

Gullit, akin áprilisban hajtottak végre térdműtétet — azután újra sebészkes alá került — pénteken telefonált Amszterdamból, és értesítette a Milan elnökét, Silvio Berlusconi-t arról, hogy novemberben ismét játékosra kész.

A milánói sportvezető örömmel vette a hírt a holland városból, ahol a göndörített hajú ász jelenleg gyógytornával igyekszik mielőbb „harcképes” állapotba kerülni. Úgy hírlik, a november 19-i, Internazionale elleni városi rangadón Ruud Gullit már játszhat. Ami van Bastent illeti, ő a vasárnap, Cremonese elleni bajnokin ott lesz társai között.

Javában gyakorol Roberto Donadoni is, aki az olasz futballélet egyik legnagyobb egyénisége manapság. Hogy ő mikor léphet pályára, arról nem szólnak a jelentések. Es ha a van Basten — Gullit kettős lassan újra szolgálhatja is a Milan együttesét, az egyik hétközi edzésen kidőlt a sorból a remek védő, Filippo Galli, aki — orvosai véleménye szerint — legalább kéthónapos kiharásra kényszerül.

„Hinnünk kell, ez a legfontosabb”

Róth újra a válogatottban?

Az eddigi hat is az volt, de a jövő szerdai, a Népstadionban 18 órakor következő hetedik vb-selejtező még inkább sorsdöntő a magyar labdarúgó-válogatott számára. A spanyolokkal szemben csakis a két pont megszerzése jelenthet nagy lépést (s még mindig nem az utolsót...) a jövő évi olaszországi döntő felé. Amikor a magyar és spanyol futballisták Budapesten elkezdik a játékot, már tudják, mi lett Dublinban az ír—északír selejtező végeredménye, hiszen arra biztonsági okokból ugyanazon a napon kerül sor. Az európai 6. csoportban már csak a spanyol, ír, magyar legénység (véltően ez a reális esélysorrend is az Olaszországba való kijutás szempontjából...) reménykedhet finalista helyben.

— Szeretném, ha már szerda este lenne, és én is tudnám, a dublini és budapesti mérkőzésen mi lett a végeredmény — mondta Róth Antal. — A papírforma ilyen kiélezett csatában már nem számít. Legalábbis én úgy hiszem, hogy a három érdekelt válogatott nem azon gondolkodik, mit ér el az utolsó két—két összecsapásán, hanem éppen a soros 90 percre összpontosít, arra viszont nagyon! Ki jut Olaszországba? Nem tudom...

Szerdán győzni kell, nem vitás!

— Ha az északírek egy pontot elvesznek az írektől, akkor még sokszorozottabb erővel küzdünk mi is. De egyelőre az a talány, miként tudjuk elvenni idehaza a két pontot a spanyo-

loktól. Hogy idegenben lehet ellenük nyerni, azt már igazoltuk, amikor Garaba Imre góljával megvertük őket. Csak hát az a mérkőzés barátságos volt, a szerdai pedig mindkét gárda valószínűleg élethalál harcot vív majd. Hiszek abban, hogy minden magyar futballista testi és lelki energiáinak legjavát nyújtja majd a Népstadionban.

Milyen a hangulat a magyar táborban — a légiós szemével?

— Amikor hazaérkeztem, az MLSZ-ben és a magyar sajtóban is találkoztam olyan pesszimista véleményekkel, amit őszintén szólva nem is értek. Hogy már előre „elássanak” bennünket, ez hihetetlen. Hiszen 180 perc lehetőségünk még van, szerezhetünk négy pontot. Ilyen esetben mindenkinek, aki teheti, kötelessége lenne bátorrágot önteni a játékosokba. Hinnünk kell, ez a legfontosabb. De segítsenek ebben bennünket!

— *Limperger Zsolt kiesett, sérülés miatt nem játszhat Spanyolország ellen. Helyettese várhatóan Róth lesz.*

— Erről én nem mondhatok semmit, mivel Bicskei Bertalan szövetségi kapitány nem adott összeállítást. Hogy Limperger sérült, fájjalom, de engem azért hívtak meg, hogy segítsék a csapatot, és ne a sérülés felett siránkozzam. Tudom, mi a feladatom. Ha játszom, nagyon megbecsülöm a lehetőséget, lévén, hogy utoljára több mint egy éve, Izland ellen lehettem válogatott játékos.

Az ír után egy skót

A Skót Labdarúgó Szövetség egykori elnöke, David Will lesz a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség alelnöke az ír Harry Cavan utódként. Cavan a jövő évi olaszországi világbajnoki döntőt követően búcsúzik fontos tisztétől. David Will — aki civilben ügyvéd — öt éven keresztül volt a skót futball első embere, s jelenleg a II. ligában szereplő Brechin együttesének ügyvezető elnöke.

— Az a tény, hogy Cavan utóda szövetségünk egykori elnöke, nagy megtiszteltetés, és jelzi: a FIFA nagyra értékeli a skót futballvezetést — kommentálta a hírt Ernie Walker, a skót szövetség titkára.

HÉTVÉGI SPORTMŰSOR

Szombat:

atlétika: Kismaraton OB, Székesfehérvár, 10.30 ó
autósport: 22. Mecsek rally, Pécs, 8 ó

kerékpározás: BMX Európa Kupa, Veszprém, 11 ó

kézilabda: IHF Kupa, férfiak: Tata-bányai Bányász — Dukla Praha (csehszlovák), 18 ó

Női bajnoki mérkőzések, köztük: Bp. Spartacus — Borsodi Bányász, Kőér u., 15.30 ó

Dunaújvárosi Kohász — Építők, 11 ó

kosárlabda: Bajnoki mérkőzések, köztük a férfiaknál: Csepel — MAFC, 11 ó, Körmenyi DMTE — Bajai SK, 17.30 ó, a nőknél: Tungsram — BSE, Megyeri út, 17 ó

labdarúgás: Ifjúsági EB-selejtező: Magyarország — Törökország, Miske, 14 ó

NB II-es mérkőzések: Keleti csoport: Nyíregyháza — Szegedi Dózsa, 14 ó

nyugati csoport: ZTE — Dorog, 17 ó

lovassport: Kettesfogathajtó OB, maratonhajtás, Balatonfenyves, 9 ó

motorsport: Egyéni salakmotoros OB zárófordulója, Debrecen, 14 ó

ökölvívás: Csapatbajnoki mérkőzések: Vasas — Paks, Fáy u., 17 ó, Borsodi Bányász — Kaposvár, Miskolc, 16 ó

röplabda: CEV Kupa, nők: Alba Volán — VK Skelleftea (svéd), Székesfehérvár, 11 ó

Bajnoki mérkőzések: férfiak: Kecskeméti SC — Csepel, 16.30 ó

nők: Bp. Spartacus — Debreceni VSC, Kőér u., 11 ó

súlyemelés: Női országos bajnokság, Cegléd, 10, illetve 13 ó

vízilabda: KEK-mérkőzés: Ferencváros — CH Kosice (csehszlovák), Komjádi uszoda, 17.30 ó

Bajnoki mérkőzések, köztük Szentesi Vízmű — Szolnoki VSE, 17 ó

Vasárnap:

kerékpár: BMX Európa Kupa, Veszprém, 10 ó

kézilabda: Bajnoki mérkőzések, köztük a férfiaknál: Tisza Volán — Elektromos, Szeged, 11 ó

kosárlabda: Bajnoki mérkőzések, köztük a férfiaknál: Tungsram — Oroszlányi Bányász, Megyeri út, 11 ó

Zalaegerszegi TE — Bp. Honvéd, 17 ó

a nőknél: Pécsi VSK — BEAC-Gépszev, 15.30 ó

labdarúgás: NB II-es mérkőzések (valamennyi 14 ó)

Keleti csoport: Baja — Szolnoki MÁV MTE

Kazincbarcikai Vegyész — Salgótarjáni Síküveg

Mezőtúri Honvéd — BVSC

Szeged SC — Eger

Kecskeméti SC — Diósgyőri VTK

Debreceni Kinizsi — Debreceni MTE

Metripond — Szarvas

Nyugati csoport: Soproni SE — Keszthely

BMTÉ-Törley — Tapolcai Bauxitbányász, Promontor utca

Mohács — Dunaújvárosi Kohász

Volán — III. ker. TTVE, Czabán Samu tér

Szekszárdi Dózsa — Paksi SE

Komló Bányász — Nagykanizsai Olajbányász

Oroszlányi Bányász — Ajka Hungalu, Tatabánya

lovassport: Kettesfogathajtó OB, akadályhajtás, Balatonfenyves 9 ó

motorsport: Salakmotoros páros OB zárófordulója, Nyíregyháza, 11 ó

ökölvívás: Csapatbajnoki mérkőzés: Kecskeméti SC — H. Kun SE, 10 ó

röplabda: CEV Kupa, férfiak: Tungsram — Debic Zonhoven (belga), Megyeri út, 15 ó

tájfutás: Nappali egyéni OB, Pásztó mellett, Nagybárány — Csörgőpuszta

Kosárlabda NB I

Tungsram uralom lesz?

A nőknél szombaton, a férfiaknál pedig vasárnap játsszák a rangadó jellegű mérkőzéseket a kosárlabda bajnokság soron következő fordulójában. A nőknél összecsap a két régi rivális, a Tungsram és a BSE, az idők változásával a lámpagyáriak jóval esélyesebbek a győzelemre, de a bajnoki címre is!

A bajnok MTK-nak minden bizonnyal feladja a leckét az újonc létere igen erős Sopron, nagy küzdelmet ígér Békéscsabán a Szarvas—Kecskemét találkozó. Miképpen — ezt már vasárnap játsszák — a Szekszárd—Bp. Spartacus találkozó is, amelyen a Szabó Ödön vezette újonc hazaiak győzelemmel szeretnének bemutatkozni közönségüknek.

A férfiaknál a tévémérkőzésen győzhetünk meg majd arról, hogy a Tungsrammal, mint az idei új favoritral kell számolnunk vagy sem. Az eddig százszázalékos lámpagyári gárda a tavalyi ezüstérmes lengyel vezérlésű Oroszlányt fogadja. Zalaegerszegen a Bp. Honvéd vendégeskedik,

mindkét csapatnak nagy szüksége van a győzelemre. Jó mérkőzésnek ígérkezik a Körmenyi—Baja összecsapás is: a hazaiak — különösen az amerikai idegenlégiósuk segédletével — jóval többre képesek, mint amit eddig produkáltak, a Baja pedig az elmúlt évi viharok után — úgy tűnik — összerázta magát morálisan is, így van esélyük a győzelemre a vasi kosárlabda fellegvárában is.

—bégyé—

Brit dobogón

November végén Manchesterben találkoznak a világ legjobb női súlyemelői. Eredetileg úgy volt, hogy az 1989-es vb-nek Sanghaj ad otthont, a kínaiak azonban visszaléptek, így esett a választás Nagy-Britanniára.

DÁTUM totó

1.	Videoton — Ú.Dózsa	
2.	DVSC — Csepel	
3.	PMSC — Tatabánya	
4.	Szegedi Dózsa — Metripond	
5.	Nagykanizsa — Mohács	

A beküldő neve:

Címe:

(Tippelni csak a lapból kivágott szelvényvel lehet, amit legkésőbb péntek délig az alábbi címre kell eljuttatni: Dátum Szerkesztősége, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. sz. Az öt találatot elérők között egy darab ezer forintos vásárlási utalványt sorsolunk ki.)

Márkás program a dopping ellen

A doppingellenes lépések megszorodása az egyik örömteli fejleménye a ma sportjának, amelyet — éppen a dopping mértéktelen elburjánzása miatt — nem kevesen tekintenek halálra ítéltnek. A pesszimista jóslatokkal nehéz vitatkozni, még ha a tiltott teljesítménynöveléssel szembeni fellépés eddig valóban csak kezdeti eredményeket hozott, s a sportágak — ha úgy tetszik, az országok — jelentős részében legfeljebb a tüneti kezelésig jutottak el.

Éppen ezért jó hír, hogy az NSZK-ban új doppingkontrollt indítottak útjára, amely előrelépéssel kecsegtet. Végül soron nagyon egyszerű dologról van szó: a nyugatnémetek egymillió márkás programja az év végéig négy sportágban az ország egészére kiterjedő randomtesztet, vagyis váratlan, szűrőpróbaszerű ellenőrzést irányoz elő. A hangsúly a meglepetésjellegesen van, tehát azon, hogy a „kokszos” nyugatnémet sportolók — egyelőre a gyorskorcsolyázók, a súlyemelők, az evezősök és az atléták — nem tudhatják, mikor, hol tesztelik őket, vagyis a lebukás immár állandó kockázati tényezőként, afféle Damoklész kardjaként lebeg a fejük felett. A lényeg éppen az, hogy ne csupán a nagyobb világversenyeken vagy közvetlenül azok előtt, hanem bármikor a felkészülési-edzési időszak alatt is ellenőrizhető legyenek a sportolók.

A bonni kormánytámogatással lebonyolítandó „márkás” program néhány napon belül indul. Kezdetben hat gyorskorcsolyázót „néznek meg”, majd — ugyancsak sorsolással határozva a mintavételre kötelezettekéről — hat súlyemelő, azután pedig 10—10 evezős és atléta következik. Mindezt egészen az év végéig kéthetente megismétlik, tehát a négy sportágban az esztendőből hátra lévő három hónap alatt mintegy 230 nyugatnémet versenyzőt kontrollálnak, hogy mentes avagy sem a doppingtól.

Elvben bárki bármikor — akár többször is — az ellenőrzés „áldozatává” válhat, így az az élsportoló, aki jelenleg „kokszol”, előbb-utóbb óhatatlanul lelepleződik. Rájuk azonnali hosszú eltűnés vár, nem látszik viszont ezzel arányban lévőnek azok büntetése, akik megtagadják a mintaadást. Őket ugyanis egyelőre csak azzal fenyegetik, hogy semmi hivatalos támogatást sportpályafutásuk folytatásához nem kapnak.

Mindenesetre feltétlenül üdvözlendő a nyugatnémetek próbálkozása a dopping visszaszorítására, s hogy nem alkalmi lépés a mostani, az is bizonyosnak látszik. Az NSZK sportvezetése máris bejelentette, hogy ha sikeresnek bizonyul az ideai „résellenőrzés”, 1990 elejétől más sportágakra is kiterjesztik a rendszeres szűrőpróbát.

Ma Miskén:

Magyarország—Törökország

Optimista becslések szerint 2—3000 néző is szoríthat a magyar ifjúsági labdarúgó-válogatottért szombaton 14 órakor Miskén, amikor a Ziegler János szövetségi edző vezette 18 éves futballisták az EB-selejtezők 8. csoportjában a legnagyobb riválissal, Törökországgal mérik össze tudásukat — először. A második összecsapásra november 5-én kerül sor az UEFA versenykiírása szerint.

A két válogatott fej-fej melletti nagy csatát vív a nyolcas döntőbe való jutást jelentő csoportelsőségért, így a miskai összecsapás sorsdöntő lehet. A törökök eddig három mérkőzésből 5 pontot gyűjtöttek, a magyar fiatalok pedig remekeltek, hiszen maximális teljesítményt nyújtottak, és gólkülönbségük is kiváló. A miskai kvalifikációs találkozón a nyugatnémet Manfred Neumer fújja a sípot, segítője Huták és Plasek.

A csoport állása a legutóbbi finn—luxemburgi 5—1-es mérkőzés után:

1. Magyarország	3	3	—	10—0	6	
2. Finnország	6	2	1	3—12	5	
3. Törökország	3	2	1	—	6—3	5
4. Luxemburg	4	—	—	4—19	—	

Köszöntjük

Amália és Etelka
nevű olvasóinkat

Az Amália, ha latinos vége alapján nem is érezzük annak: germán eredetű; eredetibb alakja *Amalberga* volt, s elemeinek jelentése: az Amálok (gót királyi család) + védelem. Fazekas Mihály e szép sorokkal köszönti hasonló nevű szerelmét: „Ámelim! míg öleltelek, / Haláltól tudtam félni, / Mióta elvesztettelek, / Félek azóta élni...”

Vasárnap az Etelkák ünneplék névnapjukat, akiknek nevét Dugonics András alkotta Etelka című regényének megírásával. Némelyek a német eredetű Ottilia párját látják a névben, mások az Attila hun király régies nevének az *Etel*-ének leszármazottjaként fogadják el. Becéző alakjai közül az *Etel*, *Eta* is önállóult.

A Nap két: 5.51 óraker
nyugszik: 17.14 óraker

A Hold két: 13.31 óraker
nyugszik: 21.22 óraker

A szellemmotoros

Szeptember 28-án este hat óra tájban egy zöld Zsiguli tartott Villány felé, a vasútállomáshoz vezető úton. Vezetője mit sem sejtve lazán tartotta a kormányt, s talán egy dalt dúdolt magában. Az állomás előtti kanyarhoz közeledve visszavette a gázt, és egy kicsit határozottabban tapadtak ujjai a volánra. Aztán... Egy tizedmásodpercig fel sem fogta mi történt. Egyszer csak ott volt előtte a motoros. Ott, az ő haladási sávjában! Nyilván — a kelletnél nagyobb lendülettel érkezvén a kanyarba — a rá ható röpítőerőt próbálta csökkenteni azzal, hogy „lecsípett” a kanyar ívéből, s ezáltal tévedt a tiltott zónába.

A következő pillanat egy csodával felér. Az Anyatermészet perverzítését megcáfolva (bővebben lásd: Murphy törvénykönyve) *nem* ütközik össze a két szemben mozgó jármű, mert *van* ideje és lélekjelenléte a Zsiguli vezetőjének, hogy korrigálja a *motoros* hibáját. A korrigező ára van.

Amatőr színjátszó csoport kezd meg működését október 9-én 17 óraker Pécsen az Ifjúsági Házban. Vezetője Bartus Gyula, a Pécsi Nemzeti Színház művésze. Várják azoknak a fiataloknak és idősebbeknek a jelentkezését, akik egy ilyen alkotói közösség munkájában szeretnének részt venni. A résztvevők megismerkedhetnek a színjátszás alapvető beszéd- és mozgástechnikájával, a játék fortélyával, örömeivel.

A zöld Zsiga a félrerántott kormányának engedelmessé, alig vesztítve valamit lendületéből, nekiment egy villanyoszlopnak. A villanyoszlop — és az autót vezető fiatalember egyik foga — kilazul. Az autó eleje szétroncsolódik.

A motoros — maga is kellőképpen megrémülve — próbálja stabilizálni megbokrosodott paripáját. Neki sikerül, s ez nagy szerencse, mert ő a sérülékenyebb, ahogy mondani szokás: kevesebb is elég... Most hátránéz egy pillanatra. Még hallja is a csattanást. Látja a Zsigulit a villanyoszlop tövében. Aztán gázt ad és eltűnik a szürkületben, mint egy kísértet. A Halál lovasa, aki nem kíváncsi arra sem, vajon ki végezte-e saját életmentőjét...

(Akik látták az esetet — esetleg az állomás előtt várakozók közül —, vagy talán ismerik is a motorost, kérjük, jelentkezzenek — név és telefonszám a szerkesztőségben).

L.S.

BAL-üdvözlés
a munkástanácsnak

A Baloldali Alternatíva Egyesülés szombathelyi tagcsoportja — a mozgalom alapelveinek megfelelően — üdvözlés a Rába Mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Gépgyár megalakult Munkástanácsát. Kívánjuk önállósulási szándékuk, munkásonkormányzati kísérletük sikerét. Ugyancsak üdvözljük a Rába Szentgotthárdi Gyár-egységének munkáseit, gazdasági vezetőik bátorságát szolidaritásuk nyilvánításáért. Ugyanakkor elítéljük a Rába Szentgotthárdi Gyára Szakszervezeti Bizottsága kishitűségre való tiltakozását a dolgozó önállósági és szolidaritási törekvésekkel szemben.

A Baloldali Alternatíva Egyesülés jogi, gazdasági, társadalomtudományi munkacsoportjai gyakorlati segítséggel kívánják támogatni mindazon munkáskollektívákat, amelyek az önállósulás, az önszerveződés lehetőségeit választva a munkásonkormányzati tulajdon megvalósításában, munkástanácsok létrehozásában látják a társadalmi — vállalati — kibontakozás lehetőségeit. A szakszervezetek ezirányú tevékenységének támogatásától sem zárkozunk el.

Változékony idő

Eleinte északkeleten, később nyugaton lesz erősen felhős az ég, másutt túlnyomóan napos idő várható. Szombaton a nyugati országrészben lehet kisebb eső, zápor. A jelenleg változó irányú szél szombaton délre fordul és időnként már megélnékül. A legalacsonyabb hőmérséklet 1 és 6 fok között, a legmagasabb nyugaton 15 fok körül, másutt 20 fok körül alakul.

Balesetek

Kerekegyháza külterületén Oláh László 75 éves helybeli nyugdíjas lovasfogatóval az útmenti árokba hajtott és felborult. Oláh László a helyszínen meghalt. Esztergomban Orsós Gábor 25 éves helybeli egyéni gazdálkodó szabálytalanul előzött, személygépkocsijával áttért az úttest bal oldalára, és ott összetűközött a vele szemben haladó autóbusszal. Orsós Gábor a helyszínen meghalt, két utasa súlyos sérülést szenvedett. Érden Farkas Sándor 30 éves helybeli foglalkozás nélküli, személygépkocsijával áttért az úttest bal oldalára, és ott összetűközött a vele szemben haladó autóbusszal. Orsós Gábor a helyszínen meghalt, két utasa súlyos sérülést szenvedett. Erdén Farkas Sándor 30 éves helybeli foglalkozás nélküli, személygépkocsijával az útpadkára hajtott, majd egy fának ütközött és a helyszínen meghalt. Pogányszentpéter külterületén Szakály Sándor 23 éves egyéni gazdálkodó, nagykanizsai lakos személygépkocsijával az útmenti árokba hajtott, majd egy fának ütközött. Szakály Sándor súlyos sérülést szenvedett, míg utasa, Aracsi János 30 éves segédmunkás, iharosberényi lakos a helyszínen meghalt. Zalaegerszegen egy kereszteszódásban Bende József 32 éves helybeli programozó személygépkocsijával egy másik személygépkocsinak ütközött. Az utóbbi, tovább haladva egy újabb személygépkocsinak ütközött. A baleset következtében a véletlen gépkocsivezető súlyos, két utasa és Bende József könnyű sérülést szenvedett, Bende József utasai közül Bende Lászlóné 66 éves helybeli nyugdíjas a kórházba szállítás után belehalt sérüléseibe. Bende József a tilos jelzés ellenére hajtott be az útkereszteszódásba.

A jövő az ujjlenyomaté?

A Baloldali Ifjúsági Társulás XX. kerületi tanácsa és a Magyar Úttörők Szövetsége XX. kerületi elnöksége ujjlenyomatgyűjtő akciót szervezett. Az összegyűlt mintegy két és félezer ujjlenyomatot Glatz Ferenc művelődési miniszterhez juttatták el. Levelükben leszögezik: a korszerű oktatási rendszerbe fektetett töke a leghatékonyabb beruházás lehet. Ezért az oktatást maradványelv alapján történő finanszírozás helyett mint alapvető társadalompolitikai kérdést kell kezelni. A BIT és a MÜSZ támogatja a Glatz Ferenc minisztersége alatt elindult reformot, s kéri, vegyék figyelembe levelüket, illetve az ujjlenyomatok mögött meghúzódó közvéleményt, mert ellenkező esetben a felnövekvő generáció néhány év múlva csak ilyen ősi természeti módon fog tudni aláírni, mint az ujjlenyomat.

Kiutaló beutaló?

A Munkásdolgozók Önálló Szakszervezete tiltakozik az ellen, hogy egyes szakszervezeti juttatásokból a tagság széles körét megelőzve és az igazságos, demokratikus elosztási elveket felrúgva bizonyos személyek (csoportok) prioritást élvezve részesüljenek. Követeljük, hogy például a beutalók elosztásakor funkcionáriusok, veteránok stb. a többi taggal azonos elbírálásban részesüljenek.

Rikkancsok jelentkezését várja Budapesten Papp László vállalkozó, aki a Dátum és más független lapok terjesztésével foglalkozik. Cím: XIX. (Kispest), Gábor Andor u. 23. földszint 2.

Minisztérium —
MSZMP nélkül

A Kereskedelmi Minisztérium pártszervezete 1989. október 3-án tartott értekezletén egyetértett azzal, hogy a minisztériumban a jövőben ne működjenek pártok. Ezzel összhangban úgy döntött, hogy az MSZMP helyi szervezete működését legkésőbb 1989. október 31-ig szüntesse be, és a párttagok a lakóhelyen folytassák tevékenységüket. Együttal — elfogadva a pártbizottság lemondását — megbízta az újonnan létrejött Intéző Bizottságot, hogy október 31-ig tisztázza a lakóhelyi átirányítás módozatait.

MDF-hírek

1989. október 7-én (szombaton) Komlón a színház- és hangversenyteremben 10 és 16 óra között tartja tanácskozását az MDF II. Országos Munkásfóruma. Csengey Dénes belpolitikai helyzetünkről, dr. Bod Péter Akos az MDF gazdasági programjáról, dr. Horváth Balázs a munkástanácsok jogi helyzetéről tart előadást. A tanácskozáson felszólalnak a péti és a herendi munkástanácsok vezetői, valamint a munkáscsoportok képviselői.

A rendezvény nyilvános, belépődíj a terem költségei miatt 20,- Ft.

Cseke Hajnal

Autósorszámok

Trabant Lim. Hycomat	Bp.	710	Győr	3325	
Trabant Comb. Hyc.	Bp.	124	Lada 1500	Bp.	20 845
Trabant Lim. Spec.	Bp.	21 277	Debr.	16 997	
	Debr.	18 640	Győr	6885	
	Győr	16 082	Lada Combi	Bp.	1914
	Szeged	121	Debr.	1051	
Trabant Combi	Bp.	7846	Győr	829	
	Debr.	5946	Lada Niva	—	1183
	Győr	5686	Polski Fiat 126 E	Bp.	6827
Wartburg Standard	Bp.	5294	Debr.	4168	
	Debr.	3837	Győr	4142	
	Győr	3745	Dacia Limousin	Bp.	26 167
Wartburg Special	Bp.	6344	Debr.	16 162	
	Debr.	5391	Győr	15 567	
	Győr	4350	Szeged	45	
Wartburg Sp. 1. tetős	Bp.	17 539	Dacia Combi	Bp.	9819
Wartburg Tounst	Bp.	4842	Debr.	5610	
	Debr.	2780	Győr	4432	
	Győr	2082	Dacia TLX	Bp.	19 723
Skoda 120 L	Bp.	35 580	Debr.	10 269	
	Debr.	19 146	Győr	8772	
	Győr	23 453	Zastava	—	20 538
Lada 1200	Bp.	51 067	Opel Kadett	—	1133
	Debr.	36 648	VW Golf	—	34
	Győr	18 960	Volga Lim.	—	20
Lada 1300 S	Bp.	24 999	Volga Combi	—	26
	Debr.	19 623	Maruti	—	902
	Győr	10 390	FSO	—	1500
Lada Szamara	Bp.	6872	Győr	269	
	Debr.	5044			

M&M SZOFTVERHÁZ KFT

Az M&M Szoftverház Kft
a közeljövőben megnyitja
Szekszárdon számítástechnikai és
híradástechnikai szaküzletét:

- Számítástechnikai gépek; kisgéptől—nagygépig
- Számítástechnikai segédanyagok, leprellők
- Szakkönyvek
- Telex, telefax, fénymásoló, telefonközpont
- Híradástechnikai cikkek
- Elektromos háztartási cikkek
- Szoftverkészítés — megrendelőink igénye szerint
- Szervizszolgáltatás
- Tanfolyamok szervezése, oktatási igény szerinti témában
- Bizományosi tevékenység
- Ingyenes szaktanácsadás

Várjuk kedves ügyfeleinket!

Cím: 7100 Szekszárd,
Beloianisz u. 1—3. V. emelet (Párház)
Telefon: 74/12-122.

HIRDESSZEN POSTAI FELADÁSSAL!

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szelvényt, borítékba teszi és feladja címünkre:

DÁTUM RT 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

három napon belül olvashatja hirdetését (fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve:

Címe:

Megjelenés napja:

Hirdetés szövege:

APRÓHIRDETÉS

Városközpontban 3 szobás extrákkal felszerelt lakás készpénzért sürgősen eladó. Érdeklődni: esténként a 13-543-as telefonon.

Eladó Alap községben a Tanácsköztársaság 90. sz. alatti lakóingatlan. Érdeklődni: Paks, Szabó E. u. 16. IV/13.

Értesítem vásárlóinkat, hogy üzletünkbe nagy választékban érkezett futózott és új személygk. gumi, kedvező árfekvéssel. Tolna, Fördőház u. 8. Telefon: 40-291.

170/65 40 éves férfi társat keres. Független egyszerű családcentrikus hölgy levelét várja 30—40 között. Lakás megoldható. Vidékiek és áttelepültek levelét is szívesen várom. „Bizalom 269684” jelígre a szekszárdi hirdetőbe.

Összkomfortos albérlet két személynek kiadó. Telefon: 74/13-561.

Badacsonytomaj külterületén eladó 600 négyszögöles zártkert 600 ezer forintért, Tapolcára vezető műút mentén, a badacsonyi Szőlészeti-Borgazdaság mellett, 078/10 HRSZ. Vilány, víz bevezethető, jelenleg pince építhető. Levélcím: Újváry Tiborné 1082 Budapest, Práter u. 28. Telefon: 114-0337 esténként.

Keresünk felszabadulás előtti óvodatörténeti tárgyakat, dokumentumokat Emlék Kiállításunkhoz. Szekszárdi Tanítóképző Főiskola, Rákóczi u. 1.

Jó állapotban lévő Prága típusú szippantó eladó. Hoffer Ernő Madocsa, Ady E. u. 52.

Új családi ház, 283 négyszögöl telken eladó. Szekszárd, Othon u. 42.

Rendeljen nálam: redőnyt, relaxát (részletre is), harmonika ajtót rövid határidőre. Telefon: 82/18-436.

Szekszárd központjában eladó egy 54 m²-es, IV. emeleti, összkomfortos, telefonos lakás modernül berendezve. Leveleket az „Étkező van” jelígre a Dátum szerkesztőségébe várom.

Biogiliszta szerződéssel, díjmentes technológiával, szállítással eladó. Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

150 m²-es családi ház, gázfűtéses, (padlófűtés) szuterénnal, garázzsal, pincével, beépített tetőtérrel eladó. Kisebbségi csere is érdekel Szekszárdon, vagy környékén. Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

400 négyszögöl termő szőlővel beépített építési telek eladó Bonyhád. Érdeklődni munkaidőben: 15-015 telefonon, vagy Bonyhád, Bartók u. 10.

Keszthelyen 1+2 fősobás délnyugati fekvésű, angol típusú örökklakás eladó, igényes kivitelben. Érdeklődni: 17—20 óráig. Keszthely, Fodor Imre utca 12. II/9.

Egy darab 9 éves és egy darab 8 éves kanca és egy darab másfél éves csődör csikó eladó. Érdeklődni: Várdomb, Római u. 12. Vass.

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,
negyedévre: 600,— Ft,
fél évre: 1200,— Ft,
egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja
díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező
kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül
az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapest: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

A Babits Kiadó

(Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.)
Gyakorlattal rendelkező korrektort keres, délutáni—esti másodállásba, jó kereseti lehetőséggel.

DÁTUM

(Megtag)adott szó

Ha Poncius Pilátus elvtárs lett volna, akkor sem mondhatta volna szebben: mosom kezeimet. Tegnap keuten is megteiték ezt, részben külföldön, részben itthon. Az egyik esetben 1848—1849 forradalmi hagyományát értékelték át szűk román családi szempontból. Kimondatlanul, de tettekkel bizonyítva egyetértettek a száznegyven esztendeje tábornokokat gyilkoló barbársággal, ahogy ez valóban inkább illik is a népes család jelenlegi politikájához. Gondolom, néhány év múlva szégyellni fogja többmillió ember, hogy a nevükben és tudatukkal, de beleegyezésük nélkül ezt tették.

A másik esetben látszólag bonyolultabb a képlet. Egykori felkent és teljhatalmú vezetőnk elmondja, mi mindent tett a hajdan nevével ékesített vezető párt-szerv a pluralizmus, a jogállam, a többpártrendszer, a múlt tárgyilagos értékelése érdekében. Elolvad az ember a gyönyörűségtől ennyi eredmény hallatán.

Azán azon kapja magát, hogy most vagy neki van emlékezetkiesése, vagy a szónoknak. Aztán ellenőriz magát, és rájön; aki most fennen hangoztatja az eredményeket, elfelejti elmondani, hogy ezek javarészt, sőt, csaknem kizárólag ellene jöttek létre. Hiszen ő ágált ellenük, véltén, így léphet méltán a káder-örökségbe. Valószínű, hogy most is kinézte már magának a helyet, s azt hiszi, az igazi nagy politikusnak legjobb tulajdonsága a feledékenység. Oly kár, oly Kár, oly

Platformvita

fotó: Kapfinger

A Közös Piac a MÉM-ben

Közös Piaci mezőgazdasági delegáció tárgyalta október 3—6. között a MÉM és a Kereskedelmi Minisztérium képviselőivel az agrárkereskedelmi kérdésekről. Hazánk és az EGK kölcsönös könnyítésekkel segíti az agrártermékek útjában álló akadályok leépítését. Az európai szervezet részéről gyakorlatilag a vám csökkentése került szóba.

A külföldi tárgyalópartnerek közölték, hogy Magyarország esetében is érvényesek lesznek azok a meghatározott termékekre vonatkozó kedvezmények, amelyeket 1990. január 1-jétől Lengyelországnak is nyújtanak. Ezek a vágó és egyes baromfitermékekre vonatkoznak. Ezen kívül szóba kerülhet több speciális magyar áru — például szalámi, libamáj, torma — 10—20 százalékos vámkedvezménye is.

A Közös Piac júliusi tanácskozásának résztvevői körében egyetértés volt: támogatni, segíteni kell a magyar és a lengyel élelmiszerek kedvezőbb fogadtatását. Az Európai Közösségek Bizottsága olyan javaslatot is tett, hogy a két országra terjesszék ki az általános kedvezményt. A tennivalója most annak felmérése, mit jelent Magyarország számára az általános preferencia esetleges megadása.

Megkoszorúzták Bandholtz tábornok szobrát

A Magyar Nemzeti Múzeum pénteken koszorúzási ünnepséget rendezett Harry Hill Bandholtz tábornok szobránál, a budapesti Szabadság téren. Bandholtz tábornok az amerikai katonai misszió vezetőjeként 1919 októberében megakadályozta, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum műkincseit Romániába szállítsák.

A tábornoknak emléket állító szobrot — Ligeti András alkotását — 1936-ban

Jövőre: a Don-kanyari zarándokút

Szervezési nehézségek miatt csak jövőre kerülhet sor a Don-kanyari kegyeleti útra — jelentették be pénteken Székesfehérvárott az utat szervező bizottság által összehívott tanácskozáson. Az eredetileg idén októberre tervezett zarándokútra eddig csaknem félezren jelentkeztek, azzal a céllal, hogy leróják kegyeletüket elesett bajtársaik, hozzátartozóik halálának színhelyén. A II. világháborúban a Donnál hősi halált halt katonák emlékműveként kopjafát is állítanak majd. A kegyeleti útra várhatóan az év második felében kerül sor.

Szociális mentőháló?

A Szabad Demokraták Szövetségének józsefvárosi csoportja a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy az MSZMP apparátusának politikai munkatársai folyamatosan vezető gazdasági és államigazgatási pozícióba mentik át hatalmukat.

Elfogadhatatlan az, ahogy például legutóbb a Szociális és Egészségügyi Minisztérium szociálpolitikai főosztályvezetői pozícióját betöltötték, vagy azt, hogy a Budapest VIII. kerületi majdani családsegítő központ vezetését már most a kerületi MSZMP-bizottság egyik munkatársára bízták.

Felháborító és mindannyiunkra nézve tragikus, hogy egy szervezet magának szövi a „szociális hálót”, amikor a válságból való kilábaláshoz jól felkészült, demokratikus szakemberekre lenne szüksége a társadalomnak.

avatták fel, majd 1949-ben távolították el helyéről, az amerikai nagykövetség épülete mellől. Az ideai nyár óta eredeti helyén álló szobornál Mark Palmer, az Amerikai Egyesült Államok budapesti nagykövete és Fodor István, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója emlékezett a 70 évvel ezelőt történetekre, s a tábornokra, aki bátor fellépésével több ezer műtárgyat őrzött meg a magyar népnek.

Nem engedtek a 48-ból

Jelképes lapfoglalás Szolnokon

A Szolnok megyei ellenzéki pártok a Hazafias Népfőnt és a DEMISZ egyetértő támogatásával már hetek óta tárgyalnak az MSZMP megyei bizottságával arról, hogy a megye egyetlen napilapjának azokhoz kellene szólnia, akiké: a néphez. Az egyeztető tárgyalások során a párt csupán kissé komikus kompromisszumra volt képes. Képviselői szerint a közvetlen irányítást, amely évtizedeken át működött, megszüntetik, ám a kiadó vállalat igazgatójának kinevezését továbbra is a kezükben tartják. Mint a korábbi disputákban említették, az MSZMP politikai irányvonalát ezután már csak a Néplap 19 párttagján keresztül kívánják érvényesíteni.

A tiltakozók ezt nem fogadhatták el. Egy, a pártoktól független és így hitetelen tájékoztatóni képes megyei napilapot tudtak csak elképzelni. Nem maradt más hátra, mint hogy október 6-án békés tüntetést szerveztek a Néplap szerkesztősége előtt. Itt Fodor Tamás, az SZDSZ képviselője (egyébként a Szigligeti Színház főrendezője) mondott a 2—300 egybegyűlt előtt beszédet. Mondandójában igyekezett fölfedni, hogy a korábbi tárgyalások nem vezettek eredményre. Az

NATO-közgyűlés

Rómában pénteken megkezdte idei tanácskozási az Észak-Atlanti Közgyűlés, a NATO parlamenti testülete. A 16 tagországból érkező 188 képviselő napirendjén a kelet-európai változások szerepelnek, s azok a távlatok, amelyeket ezek a leszerelés előtt nyitnak.

MSZMP továbbra sem tekinti nagykorúnak a Néplap újságíróit, hiszen a Lapkiadó Vállalat igazgatóján keresztül igyekeznek fenntartani fennhatóságát. A szónok felszólította az egybegyűlteket, hogy a '48-as elődökhöz hasonlóan, jelképesen ugyan, de kézrátétellel foglalják le a megye egyetlen napilapját. A főhívásnak sokan tettek eleget, ezzel is hitet téve amellett, hogy a közelgő választásokhoz a létező pártok jelöltjei legalább annyi segítséget kaphassanak, mint az egypárt választottjai. A jelképes lefoglalás után megszorodott tömeg a Zagyvartján lévő Damjanich szoborhoz vonult, ahol az aradi vértanúkra emlékezve mécseseket gyújtottak.

Hortobágyi Zoltán

**Hétfői
számunkban
olvashatják,**

**parancsolhat-e
a magyar kormány
a szovjet hadseregnek**

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czako Sándor és dr. Tötös Gábor. Olvasószerkesztő: Kis Pál István. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), és Vigh József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, Bayer Béla, Csik Rita, Gadó György, Gyórfy Árpád, Fejes Imre, Kapfinger András, Kapitány Krisztina, Kolozsi Béla, Lékó Sándor, M. Szabó Imre, Szűcs Imre, Szávai Géza, Pál Zsuzsa, Tamási János, dr. Tóth Edit, V. Horváth Mária, Veress Éva, Wágner Dezső. Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: (74) 16-277. Fax: (74) 15-275. Nyomja az Athenaeum Nyomda, Budapest, VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII. ker. Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 200,- Ft, negyed évre 600,- Ft, fél évre 1200,- Ft egy évre 2400,- Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN szám: 0864-9170.